

Primljeno:	15.10.2020			
Org. jed.	Klas. znak	Redni broj	Prilog	Vrijednost
UP 02-631/20-35/3				

Agenciji za kontrolu i obezbjeđenje kvaliteta visokog obrazovanja Crne Gore

IZVJEŠTAJ O REAKREDITACIJI UNIVERZITETA DONJA GORICA

Agencija za kontrolu i obezbjeđenje kvaliteta visokog obrazovanja Crne Gore dana 31.01.2020. godine je donijela Odluku o imenovanju Komisije za sprovođenje postupka reakreditacije Univerziteta Donja Gorica odnosno osnovnih i master studijskih programa na fakultetskim jedinicama:

Fakultet za međunarodnu ekonomiju, finansije i biznis
Fakultet za informacione sisteme i tehnologije
Fakultet pravnih nauka;
Fakultet za humanističke studije
Fakultet za prehrambenu tehnologiju, bezbjednost hrane i ekologiju
Fakultet za dizajn i multimediju
Fakultet umjetnosti
Fakultet za sportski menadžment
Fakultet za kulturu i turizam
Politehnika

u sastavu:

1. Prof. dr Jelena Kočović, Ekonomski fakultet Beograd, Univerzitet u Beogradu, predsjednica Komisije,
2. Prof. dr Ljiljana Kaščelan, Ekonomski fakultet, Univerzitet Crne Gore, članica Komisije,
3. Prof. dr Zoran Kalinić, Nezavisni univerzitet Banja Luka, član Komisije,
4. Dr Rajka Đoković, Pravni fakultet, Univerzitet Crne Gore, članica Komisije,
5. Prof. dr Saša Milić, Filozofski fakultetu u Nikšiću, Univerzitet Crne Gore, član Komisije,
6. Prof. dr Darko Lacmanović, Fakultet za turizam, Univerzitet Mediteran, član Komisije,
7. Prof. dr Aleksandra Despotović, Biotehnički fakultet, Univerzitet Crne Gore, članica Komisije,
8. Prof. dr Ivo Čolak, Građevinski fakultet, Sveučilište u Mostaru, član Komisije,
9. Prof. dr Miodrag Krkobabić, Visoka škola likovnih i primenjenih umetnosti i strukovnih studija, član Komisije,
10. Spec. Sci Ivan Martinović, Elektrotehnički fakultet, Univerzitet Crne Gore, član Komisije,
11. Prof. dr Mladen Perazić, Privredna Komora, član Komisije.

Ovako imenovana Komisija podnosi sljedeći Izvještaj o reakreditaciji

STANDARD 1. POLITIKA OBEZBJEĐENJA KVALITETA

Ustanove treba da imaju politiku obezbjeđenja kvaliteta koja je javna i koja predstavlja dio njihovog strateškog upravljanja. Unutrašnji akteri treba da izgrađuju i implementiraju ovu politiku kroz odgovarajuće strukture i procese, uz uključivanje spoljnih aktera.

Smjernice:

Politike i procesi su glavni nosioci koherentnog sistema za obezbjeđenje kvaliteta ustanove koji obrazuje ciklus za stalno poboljšanje i doprinosi odgovornosti ustanove. Takav sistem pruža podršku razvoju kulture kvaliteta u kojoj svi unutrašnji akteri preuzimaju odgovornost za kvalitet i uključeni su u obezbjeđenje kvaliteta na svim nivoima ustanove. Kako bi se to i omogućilo, politika ima formalan status i javno je dostupna.

Politike obezbjeđenja kvaliteta su najdjelotvornije kad odražavaju odnos između istraživačkog rada, učenja i nastave, te uzimaju u obzir nacionalni kontekst u kojem ustanova djeluje, institucionalni kontekst, kao i njen strateški pristup. Takvom politikom pruža se podrška:

- organizaciji sistema za obezbjeđenje kvaliteta;
- odsjecima, školama, fakultetima i drugim organizacionim jedinicima, kao i upravi ustanove, zaposlenim pojedincima i studentima, da preuzmu svoje odgovornosti u pogledu obezbjeđenja kvaliteta;
- akademskom integritetu i slobodama, pri čemu se budno pazi na mogućnost pojave akademskih prevara;
- zaštiti od netolerantnosti bilo koje vrste ili diskriminacije usmjerene protiv studenata ili zaposlenih;
- uključivanju spoljnih aktera u obezbjeđenje kvaliteta.

Politika se provodi kroz niz procesa za unutrašnje obezbjeđenje kvaliteta koji omogućavaju učešće cjelokupne ustanove. Odluku o tome na koji način će se politika sprovoditi, pratiti i revidirati donosi ustanova.

Politikom obezbjeđenja kvaliteta takođe su obuhvaćeni i svi kriterijumi aktivnosti ustanove, koji su podgovoreni ili koje realizuju druge strane.

Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
a. Politika obezbjeđenja kvaliteta formalno usvojena i javno dostupna (datum usvajanja, internet stranica sa javno dostupnim dokumentom).	Ispunjeno	Eliminacioni

Komentar

Sistem obezbjeđenja kvaliteta na Univerzitetu Donja Gorica počiva na **Almanahu studija na UDG** kao glavnom strateškom dokumentu koji definiše temeljni sistem vrijednosti u nastavi i istraživanju. Implementacija procesa i procedura u okviru Sistema obezbjeđenja kvaliteta počiva na dva dokumenta:

1. **Pravilnik o samovrednovanju** kvaliteta studijskih programa, nastave, rada nastavnika i službi na ustanovama visokog obrazovanja u sastavu UDG-a, donijet 30.11.2010. godine, dio je dokumentacije o osnivanju Univerziteta i dostupan je na <https://www.udg.edu.me/fist/osnovne/download/>

2. **Novi okvir za obezbjeđenje kvaliteta na Univerzitetu Donja Gorica**, razvijen je u okviru HERIC projekta *Uspostavljanje novog okvira za obezbjeđenje kvaliteta na UDG*, a u skladu sa preporukama Komisije imenovane od strane Evropske asocijacije Univerziteta (European Universities Assotiation – EUA) u okviru Institucionalnog programa evaluacije (Institutional Evaluation Program). Ovaj dokument je razmatran i usvojen od strane Senata UDG na XXXI sjednici održanoj 21.12.2017. godine i dostupan je na <https://www.udg.edu.me/fist/osnovne/download/>. Takođe, ustanova posjeduje **informacioni sistem koji je**

razvijen kao podrška sistemu obezbjeđenja kvaliteta. Na bazi Pravilnika definisan je novi okvir za obezbjeđenje kvaliteta na UDG, koji je razvijen u okviru HERIC projekta, a u skladu sa preporukama Komisije imenovane od strane Evropske asocijacije Univerziteta (European Universities Assotiation–EUA) u okviru Institucionalnog programa evaluacije (Institutional Evalution Program) koji je na Univerzitetu Donja Gorica sproveden tokom 2014. godine. Nova Strategija za obezbjeđenje kvaliteta zasniva se na odredbama Pravilnika o samovrednovanju kvaliteta studijskih programa, nastave, rada nastavnika i službi na ustanovama visokog obrazovanja u sastavu UDG-a i povećava učestalost sprovođenja i obuhvatnost određenih anketa kao osnovnih instrumenata kojim se prikupljaju podaci o samovrednovanju.

Iz izvještaja o samoevaluaciji se može zaključiti da sistem za obezbjeđenje kvaliteta na UDG tj. na svim fakultetima u njegovom sastavu omogućava efikasnije upravljanje svim nastavnim, istraživačkim i drugim procesima; objektivnu ocjenu učinaka i monitoring rezultata; i uspostavljanje efikasnog sistema za sistematizovanje podataka potrebnih za efikasnije upravljanje institucijom i za potrebe periodičnih eksternih evaluacija shodno Evropskim standardima za obezbjeđenje kvaliteta.

Politika, strategija, usvojene procedure, postupak samovrednovanja i ocjene kvaliteta standarda u nastavi, istaživanjima i ostalim segmentima rada i djelovanja pružaju mogućnost za kontinuirano praćenje i unapređivanje kvaliteta.

Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
b. Politika podržava organizaciju sistema za obezbjeđenje kvaliteta.	Ispunjeno	Eliminacioni

Komentar

Svi zvanični dokumenti Univerziteta Donja Gorica, i pojedinačnih fakultetskih jedinica usmjereni su na dugoročno povećanje kvaliteta nastave, istraživanja i svih procesa na UDG u skladu sa Statutom i pravilnicima o organizaciji studija na osnovnim, postdiplomskim i doktorskim studijama svih jedinica UDG-a, kao i pravilnicima kojima se uređuje oblast istraživanja, rad zajedničkih službi i službi podrške studentima. Svi zaposleni i studenti su odgovorni za osiguranje i unapređenje kvaliteta. Oni rade na obezbjeđivanju kvaliteta kroz odgovarajuća tijela, kao što su: 1. Senat, Rektor i Rektorski kolegijum; 2. Naučno-nastavnička vijeća fakulteta, dekani i prodekani za nastavu, odnosno koordinatori studijskih programa; 3. Dekani i koordinatori na nivou Fakulteta, koji čine Koordinaciono tijelo za obezbjeđenje kvaliteta na nivou Univerziteta, čijim radom koordinira Generalni menadžer; 4. Zajedničke službe Univerziteta i službe za podršku studentima; 5. Savjet za razvoj UDG-a; 6. Studentske organizacije (SBC, Studentski parlament, Sportsko društvo, UDG...); 7. Akademsko i neakadamsko osoblje; 8. Studenti; 9. Diplomirani studenti, poslodavci, partnerske institucije iz akademskog i biznis sektora.

U okviru Almanaha studija na UDG, razvijen je set kriterijuma i standarda na bazi kojih se vrše periodične evaluacije i ocenjuje učinak pojedinih studijskih programa, nastave i istraživanja, na univerzitetskim jedinicama Univerziteta Donja Gorica. Kao poseban mehanizam posvećen povećanju kvaliteta svih procesa na UDG izdvajaju se: Okrugli stolovi svih zaposlenih i studenata koji su posvećeni određenim temama usmjerenim na povećanje kvaliteta, predavanja i seminari, te Cetinjske diskusije koje se organizuju jednom godišnje na kojima prisustvuju pored svih zaposlenih i predstavnika studenata i predstavnici poslodavaca, partnera iz akademskog i biznis sektora itd.

Dakle, može se zaključiti da politika ustanove predstavlja dobru podršku sistemu za obezbjeđenje kvaliteta.

Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
c. Politika podržava organizacione jedinice kao i pojedinačno zaposlene, a studenti se	Ispunjeno	Eliminacioni

podstiču da preuzmu svoje odgovornosti u pogledu obezbjeđenja kvaliteta.		
<p><i>Komentar</i></p> <p>Statut UDG-a, statuti fakulteta, Ugovori o studiranju, Ugovori o radu i angažovanju saradnika, nastavnika i istraživača i ostala akta na nivou Univerziteta i pojedinih univerzitetskih jedinica (fakulteta), jasno definišu prava i odgovornosti ugovornih strana (Univerziteta i Fakulteta sa jedne strane, i zaposlenih i studenata sa druge strane). Sva relevantna akta podrazumevaju aktivno učešće zaposlenih i studenata u aktivnostima usmjerenim na obezbjeđenje i povećanje kvaliteta.</p> <p>Okrugli stolovi koji se organizuju u okviru redovnih aktivnosti na Univerzitetu omogućavaju svim zaposlenim i studentima da javno iznesu svoje mišljenje o pojedinim pitanjima vezanim za kvalitet. Svim studentima i zaposlenima je omogućeno da se obrate nadležnima (koordinatorima, prodekanima, dekanima) i zatraže razgovor na teme koje su direktno ili indirektno vezane za pitanja kvaliteta.</p> <p>Razvoj Univerziteta Donja Gorica prati se na bazi kriterijuma koji se, između ostalog, odnose na dimenzije razvojnog procesa kao što su: nastavni proces, naučno-istraživački rad, studenti i studentski biznis centar, tribine i javni događaji, umrežavanje unutar UDG, internacionalizacija UDG itd. Svaka od ovih dimenzija razvoja prati se kroz kvantitativne i kvalitativne parametre koji adekvatno odražavaju datu dimenziju razvojnog procesa za svaku univerzitetsku jedinicu na UDG. Ovi indikatori prate se jednom godišnje, za period svake akademske godine. Rukovodioci univerzitetskih jedinica pripremaju pojedinačne izvještaje na osnovu kojih Generalni menadžer priprema sumarni izvještaj na nivou Univerziteta, koji se usvaja od strane Rektorskog kolegijuma / Senata do 31. oktobra, a reprezentativni indikatori i rezultati čine dostupnim javnosti i promovišu na Dan UDG, 11.11. tekuće studijske godine za prethodnu godinu.</p> <p>U dijelu dokumenta Osnovne odrednice novog okvira za obezbjeđenje kvaliteta na Univerzitetu Donja Gorica 1 postoji detaljno razrađena metodologija obračuna svih prethodno navedenih indikatora iz jedanaest kategorija. Dat je primjer razrade metodologije nekoliko odabranih indikatora iz dimenzije kvaliteta koja se odnosi na nastavni proces. Razrađena metodologija svih indikatora dostupna je u Priručniku za obezbjeđenje kvaliteta koji je razrađen na bazi Novog okvira za obezbjeđenje kvaliteta na Univerzitetu Donja Gorica, a na kome je zasnovan novi informacioni sistem QAF@UDG.</p> <p>Novi okvir sistema obezbjeđenja kvaliteta na UDG definiše instrumente za prikupljanje informacija koje treba da generiše novi sistem za obezbjeđenje kvaliteta, kao i potrebne procese koji se implementiraju da bi svi podaci bili obezbijeđeni pravovremeno, ali su jasno definisane i odgovornosti i obaveze svih zaposlenih i studenata u pogledu obezbjeđivanja informacija. Shodno tome, dat je pregled potrebnih instrumenata za prikupljanje informacija koje treba da generiše novi sistem za obezbjeđenje kvaliteta, kao i neophodni procesi koje je potrebno implementirati da bi svi podaci bili obezbijeđeni pravovremeno.</p> <p>Informacioni sistem koji je razvijen kao podrška Novom okviru sistema kvaliteta počiva na mreži međusobno uvezanih procesa i instrumenata koji služe kao informaciona osnova na bazi koje se računaju indikatori Almanaha i obezbeđuju podaci za periodične samoevaluacije i eksterne evaluacije.</p> <p>Svi instrumenti u okviru Novog sistema za obezbjeđenje kvaliteta na Univerzitetu Donja Gorica su u skladu sa Pravilnikom o samovrednovanju kvaliteta studijskih programa, nastave, rada nastavnika i službi na ustanovama visokog obrazovanja u sastavu Univerziteta Donja Gorica, i predstavljaju unapređenje u pogledu funkcionalnosti i primjene odredbi tog pravilnika.</p>		
Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
d. Politika podržava akademski integritet i slobode, pri čemu se	Ispunjeno	Eliminacioni

budno pazi na mogućnost pojave akademskih prevara.		
<p><i>Komentar</i></p> <p>Statut UDG, statuti fakulteta, te pravilnici o studiranju na osnovnim, postdiplomskim i doktorskim studijama i druge regulative kojom se uređuju procesi i odnosi zaposlenih i studenata, afirmišu akademske slobode i akademski integritet.</p> <p>Postoje jasno definisana pravila polaganja pismenih ispita a nepoštovanje podliježe disciplinskoj odgovornosti. Na nivou svakog fakulteta postoji Disciplinska komisija koja je zadužena za disciplinske prekršaje na nivou Fakulteta.</p> <p>Kao važan dio akademskog integriteta definisana su pravila u pogledu poštovanja pravila akademskog pisanja i citiranja. Na svim nivoima studija postoje obavezni predmeti koji se odnose na akademsko pisanje. Ustanova koristi softver za antiplagijarizam iThenticate, najpoznatiji servis za otkrivanje plagiranja. Upotrebom ovog softvera vrši se kontrola doktorskih disertacija kao i magistarskih teza. Detaljan uvid u rezultate rada posredstvom softvera ima dekan, mentor i komisija.</p> <p>Univerzitet je usvojio Etički Kodeks 2016. godine. Kodeks definiše načela etičkog ponašanja kao i dužnosti studenata, nastavnika i saradnika i ostalog osoblja zaposlenog na Univerzitetu Donja Gorica. Sadrži norme o plagijarizmu i ostalim oblicima akademskog nepoštenja. U postupku utvrđivanja povreda Kodeksa i razvoja etičkih standarda učestvuju dekan, Naučno-nastavnička vijeća, Senat Univerziteta, Komitet za etičke odnose UDG-a i Anti-korupcioni sud. Senat Univerziteta donosi odluku o formiranju Komiteta za etičke odnose UDG-a sa ciljem da štiti akademski kodeks ponašanja, kao i Anti-korupcioni sud, koji bi imao zadatak da otkriva i procesuiraju eventualne slučajeve korupcije.</p> <p>Kako bi se izbjegle studentske prevare posebno su definisana Pravila polaganja pismenog ispita/testa na svim fakultetima UDG „13 zapovijesti za polaganje ispita i kolokvijuma”</p> <p>Zaključak je da ustanova ima potrebne mehanizme za podršku akademskom integritetu i slobodama.</p>		
Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
e. Politika štiti od netolerantnosti bilo koje vrste ili diskriminacije usmjerene protiv studenata ili zaposlenih.	Ispunjeno	Eliminacioni
<p><i>Komentar</i></p> <p>Svi relevantni pravni akti (Statut UDG-a, Statut fakulteta, Pravila studiranja na svim nivoima studija i odredbe Ugovora o studiranju, radu ili angažovanju), jasno definišu prava i odgovornosti Univerziteta, fakulteta, zaposlenih i studenata, kao i instance koje su nadležne za prijavljivanje ili procesuiranje odgovornosti onih koji ne poštuju ta prava ili odgovornosti. Na nivou Univerziteta postoje Etički kodeks i Etički komitet koji je nadležan za primjenu odredbi Etičkog kodeksa. U skladu sa odredbama Zakona o sprječavanju konflikta interesa usvojen je Plan integriteta.</p> <p>Prema izvještaju o samoevaluaciji, studetni kroz proces direktne komunikacije imaju mogućnost da zakažu sastanak sa dekanom/menadžerom, a posredstvom dekana/menadžera i sa drugim stručnim službama gdje će biti adekvatno tretiran svaki studentski problem. Podrška studentima se realizuje kroz oblike kao što su akademska pomoć, psihološka podrška, savjetovanje studentata sa invaliditetom, savjetovanje o karijeri i slično.</p>		

Svi studenti i zaposleni imaju ravnopravan tretman i apsolutnu slobodu djelovanja u okviru definisanih pravila, kao i podršku u implementaciji svih inicijativa usmjerenih na unapređenje nastavnog i istraživačkog procesa. Uz to u skladu sa odredbama Zakona o sprječavanju konflikta interesa usvojen je Plan integriteta.

Ne postoji diskriminacija lica sa invaliditetom, proklamuju se načela autonomije u nastavno-naučnom radu, kao i sloboda mišljenja i izražavanja kao pretpostavke akademskog razvoja.

Na osnovu gornjeg se zaključuje da politika ustanove štiti od netolerantnosti i diskriminacije usmjerene protiv studenata ili zaposlenih.

Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
f. Politika podržava uključivanje spoljnih aktera u obezbjeđenje kvaliteta.	Ispunjeno	Eliminacioni

Komentar

Kroz *Novi okvir za obezbjeđenje kvaliteta na Univerzitetu Donja Gorica*, predviđeno je uključivanje spoljnih aktera u obezbjeđenje kvaliteta. U okviru dokumentacije za periodične eksterne evaluacije Univerziteta, čiji sadržaj definišu Zakon o visokom obrazovanju, odgovarajući pravilnici i obrasci zahtjeva Savjeta za visoko obrazovanje i Ministarstva prosvjete, obezbeđuju sve relevantne podatke za proces eksterne evaluacije kroz informacioni sistem koji je podrška Novom okviru za obezbjeđenje kvaliteta UDG.

Statut Univerziteta Donja Gorica definisao je Savjet za razvoj UDG koji uključuje partnere iz biznis zajednice kao aktivne članove Savjeta. Shodno članu 33. i 34. Statuta UDG u strukturi Savjeta za razvoj pored predstavnika svakog od fakulteta u sastavu UDG, predstavnika Skupštine osnivača UDG i Rektora, učestvuju predstavnici studenata (predstavnik Studentskog biznis centra i predstavnik Studentskog parlamenta), predstavnik neakadenskog osoblja, ali i spoljni akteri – predstavnici biznis asocijacija (Privredne komore Crne Gore; Unije poslodavaca Crne Gore i Montenegro Biznis alijanse), potom predstavnik Centralne narodne biblioteke Crne Gore „Đurđe Crnojević“, Cetinje, predstavnik Ministarstva prosvjete i nauke Crne Gore, predstavnik mjesne zajednice i osam predstavnika biznisa – privrednih društava. Nadležnosti Savjeta za razvoj direktno su i indirektno usmjerene na obezbjeđenje kvaliteta. Kao rezultat rada Savjeta za razvoj UDG-a inicirano je pokretanje mnogih studijskih programa na UDG-u, a predstavnici Savjeta za razvoj su bili koorganizatori i učesnici brojnih tribina i okruglih stolova.

Takođe, na UDG postoji praksa da se u procesu uspostavljanja i institucionalizovanja procedura vezanih za primjenu evropskih i međunarodnih standarda u različitim oblastima nastave, istraživanja i povećanja kvaliteta svih dimenzija obrazovnog procesa angažuju strani eksperti koji su priznati i poznati u Evropskom prostoru visokog obrazovanja.

Preporuke u vezi unapređenja standarda

1. Treba imati u vidu članove 16 i 29 Zakona o akademskom integritetu Republike Crne Gore koji predviđaju osnivanje Etičkog odbora u roku od šest mjeseci od stupanja samog zakona na snagu (stupio na snagu: april 2019. godine) i prestanak rada drugih organa koji su ranije odlučivali o kršenju akademskog integriteta.
2. Imajući u vidu da Zakon o akademskom integritetu u značajnoj mjeri upućuje na etička pravila ustanova, potrebno je, zbog efikasnosti, precizirati procedure.
3. Potrebno je definisati sankcije za povrede Etičkog kodeksa jer i u tom domenu Zakon o akademskom integritetu upućuje na interne akte ustanove (član 25 Mjere za kršenje akademskog integriteta).
4. Dio dobre prakse u sprovođenju etičkog programa ustanove je i neposredno upoznavanje studenata sa Etičkim kodeksom. Jedan od načina je definisanje jasne dužnosti poštovanja Etičkog kodeksa u okviru Ugovora o studiranju (imajući u vidu da je predviđeno poštovanje svih pravila Univerziteta što

implicira i poštovanje Kodeksa ali se na taj način povećava njegova vidljivost na mikro nivou).

5. Posebno treba odvojiti ulogu otkrivanja i procesuiranja povreda koje su koncentrisane u Anti-korupcionom sudu.
6. Predlaže se da se razmotri mogućnost osnivanja Centra za kvalitet, kao jedinstvenog radnog tijela sa nadležnostima u provođenju politike osiguranja kvaliteta i realizacije mjera koje donosi Senat, a u skladu sa strateškim razvojnim dokumentom.
7. Kontinuiranim monitoringom obezbjeđivati izvođenje svih aktivnosti u skladu sa zadatim kriterijumima za standard 1.

STANDARD 2. IZRADA I ODOBRAVANJE PROGRAMA

Ustanove treba da imaju procese za izradu i odobravanje programa. Programi treba da budu izrađeni na takav način da ispunjavaju ciljeve koji se pred njih postavljaju, kao i predviđene ishode učenja. Kvalifikacije do kojih programi vode treba da budu jasno određene i predstavljene, i da se pozivaju na tačan nivo u okviru nacionalnog kvalifikacionog okvira za visoko obrazovanje, a samim tim i na Kvalifikacioni okvir u Evropskom prostoru visokog obrazovanja.

Smjernice:

Studijski programi predstavljaju suštinu nastavne misije ustanova visokog obrazovanja. Kroz njih se studentima pružaju akademska znanja i vještine, kao i prenosive vještine koje mogu uticati na njihov lični razvoj i naići na primjenu u njihovim budućim karijerama.

Programi:

- sadrže opšte programske ciljeve usklađene sa institucionalnom strategijom i imaju jasno utvrđene planirane ishode učenja;
- izrađuju se u saradnji sa studentima i ostalim akterima;
- imaju koristi od spoljne ekspertize i referenci;
- odražavaju četiri svrhe visokog obrazovanja Savjeta Evrope (vidjeti Područje primjene i koncepti);
- izrađuju se tako da omogućavaju nesmetano napredovanje studenata kroz studije;
- definišu očekivano opterećenje studenata, npr. pomoću ECTS kredita;
- obuhvataju dobro strukturirane prilike za praksu gdje je to primjereno;
- podliježu procesu formalnog odobravanja u okviru ustanove.

Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
a. Studijski program sadrži opšte programske ciljeve usklađene sa institucionalnom strategijom i ima jasno utvrđene planirane ishode učenja.	Ispunjeno	Eliminacioni

Komentar

Prema izvještaju o samoevaluaciji strateški cilj obrazovanja studenta na UDG je povećanje kvaliteta znanja i podizanje međunarodnog imidža. Ključni principi postizanja tog strateškog cilja su savremenost, praktičnost i fleksibilnost znanja, kao i interdisciplinarnost i individualizam. Ishodi učenja su definisani u skladu sa ovim strateškim ciljevima.

Napomena

Na većini studijskih programa fakulteta UDG opšti programski ciljevi su previše uopšteno postavljeni pa nisu u skladu sa ishodima učenja.

Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
b. Studijski program se izrađuje u saradnji sa studentima i ostalim akterima.	Ispunjeno	Potreban

Komentar

Prema izvještaju o samoevaluaciji studijski programi fakulteta UDG nastali su kao direktna reakcija na tražnju sa tržišta od strane poslodavaca i rukovodioca vodećih crnogorskih firmi. Uspostavljena je saradnja sa vodećim ICT kompanijama, a posebno se ističe uspješna saradnja sa regionalnim liderom, kompanijom

ComTrade kao i sa drugim privrednim subjektima i institucijama iz oblasti nauke, umetnosti i kulture iz regiona i sveta.

Teme koje se obrađuju u toku semestra se revidiraju svake godine na sjednicama Naučno-nastavničkog vijeća. Na kraju svakog semestra, razgovara se sa studentima i njihove sugestije i primjedbe se uzimaju u obzir prilikom organizovanja nastave za narednu studijsku godinu. Poseban značaj se daje informacijama koje se dobijaju od diplomiranih studenata.

Iz ovog se jasno vidi da se studijski programi izrađuju u saradnji sa studenima i ostalim akterima.

Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
c. Studijski program ima koristi od spoljne ekspertize i referenci.	Ispunjeno	Potreban

Komentar

Prema samoevaluacionom izvještaju na fakultetima UDG se posebna pažnja posvećuje saradnji sa biznis zajednicom i drugim institucijama. Na taj način studenti se kontinuirano informišu o najnovijim trendovima u oblastima za koje školuje kadrove a nastavni proces se prilagođava istim. Takođe, UDG/fakulteti je realizovao ili realizuje značajan broj međunarodnih projekata preko kojih se upoznaje sa najnovijim svjetskim trendovima u različitim oblastima nauke i prakse za koje obrazuje kadrove i prilagođava studijske programe na osnovu toga. U nastavni proces su uključeni i predavači sa vodećih obrazovnih institucija u regionu i svijetu. Na taj način studenti se, ne samo upoznaju sa vodećim trendovima u oblastima za koje se školuju, već im se pruža mogućnost saradnje sa kompanijama i institucijama ne samo iz zemalja iz regiona već i iz drugih zemalja svijeta.

Na osnovu ovog zaključuje se da studijski programi imaju koristi od spoljne ekspertize.

Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
d. Studijski program odražava četiri svrhe visokog obrazovanja Savjeta Evrope (vidjeti Područje primjene i koncepti).	Ispunjeno	Potreban

Komentar

Ustanova implementacijom sistema kvaliteta i inovativnim modelom studija obezbjeđuje uključivanje i pripremu studenata za aktivno građanstvo, uključivanje i pripremu za njihove buduće karijere (zapošljivost studenata), podršku ličnom razvoju studenata, stvaranje široke baze znanja, kao i stimulisanje istraživačkog rada i inovacija.

Studijski programi ove ustanove uvažavaju svrhu i principe Standarda i smjernica za obezbjeđivanje kvaliteta u Evropskom prostoru visokog obrazovanja.

Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
e. Studijski program izrađuje se tako da omogućava nesmetano napredovanje studenata kroz studije.	Ispunjeno	Eliminacioni

<p><i>Komentar</i></p> <p>Nastavni plan je organizovan tako da se kreće od bazičnih predmeta, a kompleksnost gradiva se povećava kako se student kreće kroz semestre. Za sve studente kojima su potrebna dodatna pojašnjenja, organizuju se konsultacije i dopunska nastava.</p> <p>Može se zaključiti da studijski programi omogućavaju nesmetano napredovanje studenata kroz studije.</p>		
Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
f. Studijski program definiše očekivano opterećenje studenata, npr. pomoću ECTS kredita.	Ispunjeno	Eliminacioni
<p><i>Komentar</i></p> <p>Za svaki predmet postoji info lista, koja opisuje cilj predmeta, sadrži akademski kalendar, literaturu, način ocjenjivanja i opterećenje studenata izraženo brojem ECTS kredita.</p>		
Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
g. Studijski program obuhvata dobro strukturirane prilike za praksu gdje je to primjereno.	Ispunjeno	Potreban
<p><i>Komentar</i></p> <p>Na svim studijskim programima fakulteta UDG jasno je dokumentovano da je praktična nastava zastupljena sa više od propisanih 25%, odnosno da se realizuje u sklopu praktičnih ili naučno-istraživačkih projekata i da studenti imaju praksu u kompanijama.</p>		
Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
h. Studijski program podliježe procesu formalnog odobravanja u okviru ustanove.	Ispunjeno	Eliminacioni
<p><i>Komentar</i></p> <p>Prema samoevaluacionom izvještaju, studijski programi i sadržaj Nastavnog plana i programa studija uređuje Nastavno naučno vijeće fakulteta. Nakon Odluke Nastavno naučnog Vijeća o osnivanju novih studijskih programa, Skupština osnivača UDG-a daje saglasnost na odluku NNV Fakulteta. Pored NNV Fakulteta i Skupštine osnivača, Savjet za razvoj je savjetodavno tijelo koje ima važnu ulogu u predlaganju uvođenja novih programa.</p> <p>Zaključak je da studijski programi podliježu procesu formalnog odobravanja u okviru ustanove.</p>		
<p>Preporuke u vezi unapređenja standarda</p> <p>1. Planove studijskih programa i silabuse predmeta treba u narednom periodu uskladiti sa planovima i silabusima uporedivih studijskih programa fakulteta iz Evropskog obrazovnog prostora, a u skladu sa zahtjevima ENQA, budući da Crnoj Gori predstoje aktivnosti za punopravno članstvo u ovoj Evropskoj agenciji za kvalitet u visokom obrazovanju. Ciljeve studijskih programa kao i pojedinačnih predmeta koji pripadaju tim studijskim programima treba u narednom periodu konkretizovati tako da budu jasni i da iz njih proističu navedeni prepoznatljivi ishodi i kompetencije koje stiču studenti u skladu sa nacionalnim okvirom kvalifikacija Crne Gore.</p>		

2. Neophodno je da ustanova što prije uskladi studijske programe osnovnih studija sa članom 81 stav 8 Zakona o visokom obrazovanju Crne Gore.
3. U skladu sa uvođenjem modula na osnovnom studijskom programu, predlaže se pokretanje akreditacije i za nove master studijske programe koji bi prirodno pratili module sa osnovnog studijskog programa.

STANDARD 3. UČENJE, NASTAVA I PROVJERA ZNANJA USMJERENI NA STUDENTA

Ustanove treba da osiguraju da se programi izvode na način kojim se studenti podstiču na preuzimanje aktivne uloge u kreiranju procesa učenja, te da provjera znanja studenata odražava takav pristup.

Smjernice:

Učenje i nastava usmjereni na studenta imaju važnu ulogu u stimulanju motivacije studenata, njihove samorefleksije i angažovanosti u procesu učenja. To podrazumijeva pažljivo razmatranje izrade i izvođenja studijskih programa i ocjenu ishoda.

Implementacija procesa učenja i nastave usmjerenih na studenta, uključuje:

- poštovanje i prilagođavanje različitostima studenata i njihovih potreba, omogućavajući fleksibilne putanje učenja;
- razmatranje i korišćenje različitih načina izvođenja nastave, gdje je prikladno;
- fleksibilno korišćenje raznih pedagoških metoda;
- redovno vrednovanje i prilagođavanje načina izvođenja nastave i pedagoških metoda;
- podsticanje osjećaja samostalnosti kod učenika, osiguravajući pri tom adekvatne smjernice i podršku od strane nastavnog osoblja;
- promovisanje uzajamnog poštovanja u odnosu između studenata i nastavnika;
- odgovarajuće postupke za rješavanje po prigovorima studenata.

Imajući u vidu značaj provjere znanja za napredovanje studenata kroz studije i za njihove buduće karijere, u okviru procesa za obezbjeđenja kvaliteta za provjeru znanja vodi se računa o sljedećem:

- lica koja vrednuju studente su upoznata sa postojećim metodama testiranja i ispitivanja i pruža im se podrška za razvoj vlastitih vještina u toj oblasti;
- kriterijum i metode za provjeru znanja, kao i kriterijum za ocjenjivanje, unaprijed se objavljuju;
- provjera znanja omogućava studentima da pokažu u kojoj mjeri su planirani ishodi učenja postignuti. Studenti dobijaju povratne informacije koje su, ukoliko je to potrebno, povezane sa savjetima o procesu učenja;
- gdje je to moguće, provjeru znanja vrši više od jednog ispitivača;
- pravila o provjeri znanja u obzir uzimaju olakšavajuće okolnosti;
- provjera znanja se dosljedno i pravedno primjenjuje na sve studente i sprovodi se u skladu sa navedenim procedurama;
- postoji formalna procedura za žalbe studenata.

Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
a. Kod učenja i nastave poštuje se i prilagođava različitostima studenata i njihovim potrebama, omogućavajući fleksibilne putanje učenja.	Ispunjeno	Potreban

Komentar

Prema izvještaju o samoevaluaciji UDG veliku pažnju posvećuje individualizaciji nastave i individualnom praćenju svakog od studenata, uvažavajući njihove različitosti i potrebe. Ovaj odnos ogleda se kroz mentorsku nastavu i posvećenost akademskog i administrativnog osoblja svakom studentu ponaosob uz prepoznavanje i vrednovanje različitosti. Shodno navedenom, UDG poštuje i prilagođava se različitostima studenata i njihovih potreba. Učešćem UDG u projektu SINC@HE: "Podrška i inkluzija studenata sa invaliditetom u institucije visokog obrazovanja u Crnoj Gori" unaprijeđen je kvalitet i značaj podrške i

inkluzije studenata sa invaliditetom. Krajnji rezultat projekta je potpisani Sporazum o umrežavanju za podršku rješavanju kognitivnih, socijalnih i intrapersonalnih problema sa kojima se suočavaju studenti sa invaliditetom a koji uređuje pravne aspekte, strukturu i funkcionisanje Studentske savjetodavne kancelarije za podršku studentima sa invaliditetom. Ovim Sporazumom učenje i nastava su prilagođeni studentima sa invaliditetom uz prilagođavanje i upotrebu alternativnih rješenja koja obuhvataju: mogućnost upotrebe specijalne opreme i nastavnih sredstava; dostupnost prevoza; prilagođavanje nastavnog materijala, ispita, postupka ispitivanja i testova invaliditetu studenta, kao i pravnu i psihološku pomoć (savjetovališta).

Navedeno je da je omogućeno dodatno usavršavanje željenog stranog jezika (Centar za strane jezike), ali nema konkretnih primjera ovakve prakse niti pravilnika po kome djeluje ovo telo.

Zaključak je da ustanova kod učenja i nastave poštuje različitost studenata i njihovih potreba, omogućavajući fleksibilne putanje učenja.

Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
b. Kod učenja i nastave razmatraju se i koriste različiti načini izvođenja nastave, gdje je prikladno.	Ispunjeno	Potreban
<p><i>Komentar</i></p> <p>Ključni principi nastave i istraživanja na ustanovi su: liberalno-orijentisani nastavni programi; međunarodno relevantni nastavni programi; interdisciplinarna nastava u cilju povećanja inovativnosti i kreativnosti studenata (studije „Out of the box“); studiranje izvan UDG-a (na drugim Univerzitetima, kompanijama, nastava u prirodi, Bulevar znanja: Podgorica – Cetinje); ukidanje klasičnih predmeta i uvođenje studenata u oblasti nauke, u istraživanja radom na projektima; naglasak na procesima i procesnom razmišljanju; učešće u projektu “Ideje i karakter”.</p> <p>Očigledno da ustanova koristi inovativne načine izvođenja nastave i ima definisane različite načine izvođenja nastave, uključujući i online nastavu (u skladu sa aktuelnom epidemiološkom situacijom).</p>		
Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
c. Kod učenja i nastave fleksibilno se koriste razne pedagoške metode.	Ispunjeno	Potreban
<p><i>Komentar</i></p> <p>Osnovnim principima nastave i istraživanja na UDG (Almanah studija) svaki nastavnik/saradnik je u obavezi da evolutivno (postepeno) otklanja neke od mana i nedostataka studenata, a unapređuje njihove pozitivne osobine i talente. Na UDG se koriste razne pedagoške metode u cilju razvijanja kritičkog razmišljanja i logičkog zaključivanja kod studenata (konstruisano znanje; buđenje konvergentnog i divergentnog mišljenja; aktivno učenje; buđenje duhovnog, kulturnog, estetskog i emocionalnog kapitala među studentima; socijalni kapital; i slično).</p> <p>Zaključak je da se u okviru ustanove kod učenja i nastave fleksibilno koriste razne i inovativne pedagoške metode.</p>		
Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
d. Kod učenja i nastave redovno se vrednuju i prilagođavaju načini izvođenja nastave i pedagoške metode.	Ispunjeno	Potreban

Komentar

Vrednovanje i prilagođavanje načina izvođenja nastave i pedagoških metoda je propisano osnovnim principima nastave i istraživanja na UDG u okviru Almanaha studija.

Na studijskim programima UDG redovno se, na semestralnom nivou, realizuje anketiranje studenata, te samoevaluacija i evaluacija kompletnog nastavnog procesa.

Dakle, može se zaključiti da je ovaj kriterijum Standarda 3 ispunjen.

Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
e. Kod učenja i nastave podstiče se osjećaj samostalnosti kod učenika, osiguravajući pritom adekvatne smjernice i podršku od strane nastavnog osoblja.	Ispunjeno	Potreban

Komentar

U cilju podsticanja osjećaja samostalnosti kod studenata, u okviru nastavnih aktivnosti se organizuju seminarski radovi, eseji, različiti projekti, stručne rasprave, tribine, okrugli stolovi, konferencije, umjetničke izložbe, književne večeri, sportski i svi ostali događajima koji šire vidike i koji otvaraju nova vrata percepcije studentu. Pored navedenog, u svakom semestru se organizuje projekat "Ideje i karakter" koji je obavezan za sve studente. Princip organizacije ovog projekta jeste formiranje grupa studenata (grupe se formiraju principom slučajnog izbora, studenti nemaju pravo da kreiraju i odlučuju o članovima grupa) od najviše 6 članova različitih profila i interesovanja, a sa istog nivoa osnovnih studija, koji tokom čitavog semestra (koliko traje jedan ciklus projekta) rade na opštoj temi samostalno. Teme na koje studenti prave prezentacije se uvijek odnose na široka polja obrazovanja i oblasti: nauke, poezije i literature, umjetnosti, do biznisa... Ukupan broj ciklusa je šest (6) – po jedan u svakom semestru Bachelor studija.

U cilju razvoja praktičnih vještina neophodnih za budući razvoj karijere studenata otvorene su nove laboratorije finansirane po osnovu međunarodnih projekata, međunarodnih fondova i sopstvenih sredstava UDG-a, a pored toga nastavljena je saradnja sa partnerskim institucijama sa ciljem da studenti budu uključeni i u rad drugih laboratorija. Tako na primjer na Fakultetu za informacione sisteme i tehnologije, studenti imaju priliku da praktični dio nastave obavljaju u 3 laboratorije: CISCO Akademija i laboratorija za digitalnu forenziku, Apple laboratorija i Laboratorija za informacione tehnologije.

Dekan Fakulteta ima pravo da studenta, koji ne ulaže trud u savladavanju gradiva i postiže loše rezultate, pozove na razgovor i utvrdi dodatne mjere i aktivnosti koje je student dužan da preduzme i obavi u cilju poboljšanja svog uspjeha.

Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
f. Kod učenja i nastave promoviše se uzajamno poštovanje između učenika i nastavnika.	Ispunjeno	Potreban

Komentar

Shodno Ugovoru o studiranju, obaveza nastavnika, saradnika, administrativnog i drugog osoblja je da se prema studentima ponaša shodno pravilima Fakulteta i režimu studija, na profesionalan i akademski način i da svojim ponašanjem i radom kod studenata podstiče razvoj takvih osobina. Sa druge strane, u svakom obliku komunikacije sa profesorima, saradnicima, studentima, posebno e-mail komunikaciji – moraju se poštovati elementarna pravila pristojnosti, kulturnog izražavanja i lijepog i prihvatljivog ponašanja.

Zaključak je da se u ustanovi promoviše uzajamno poštovanje. Uzajamno poštovanje je predviđeno kao podloga odnosa nastavnik/student. To poštovanje je definisano i Ugovorom o studiranju kao i Etičkim kodeksom UDG-a.

Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
g. Kod učenja i nastave postoje odgovarajući postupci za rješavanje po prigovorima studenata.	Ispunjeno	Potreban

Komentar

U **Izveštaju o samoevaluaciji sa kriterijumima** navodi se da postoji Disciplinska komisija na nivou Univerziteta i fakulteta. Za pitanja koja se odnose na nastavni proces, kršenja pravila polaganja ispita i slično, odgovorna je Disciplinska komisija na nivou fakulteta. Za pitanja koja se tiču uništavanja imovine, narušavanja ugleda Fakulteta/Univerziteta, nedolično ponašanje prema nastavnom i administrativnom osoblju i slično, odgovorna je Disciplinska komisija Univerziteta.

Na nivou fakulteta, definisana su pravila polaganja ispita. Pravo pokretanja slučaja pred Disciplinskom komisijom imaju ne samo predavači, već i studenti. U toku disciplinskog postupka, postoji usmeno saslušanje, odnosno davanje izjava svih aktera koji su uključeni u postupak.

Na početku svakog semestra, predavači su u obavezi da na web stranu predmeta postave osnovne informacije o predmetu, a one uključuju: opis i cilj predmeta, literaturu, plan rada po sedmicama i način ocjenjivanja sa opisima svih aktivnosti. Ukoliko predmetni nastavnik ne poštuje pravila koja je sam definisao na početku semestra, student ima pravo da pokrene pitanje odgovornosti nastavnika ili saradnika kod nadležnog koordinатора nastave ili dekana.

Napomena

Ne postoji formalno propisani obrazac za prigovor.

Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
h. Lica koja vrednuju studente su upoznata sa postojećim metodama testiranja i ispitivanja i pruža im se podrška za razvoj vlastitih vještina u toj oblasti.	Ispunjeno	Potreban

Komentar

Koncept Univerziteta zasniva se na kriterijumu da se uspjeh profesora mjeri uspjehom studenta nakon diplomiranja. Zato UDG puno ulaže u „edukaciju edukatora“ (U dokumentaciji: Prilog 3h1 Edukacija edukatora), posebno kroz okrugle stolove posvećene pojedinačnim pitanjima iz nastave i istraživanja. (Prilozi dostavljeni u dokumentaciji: 1b1 Izveštaji sa odabranih UDG Okruglih stolova, 1b2_Cetinjske rasprave izvještaji, 3b3 Ideje i karakter, 3h4 Hronoloski prikaz okruglih stolova, 7a1 Indikatori Almanaha i statistički indikatori, 7c3 Zaključci i preporuke sa sastanka Kolegijuma za praćenje i unapređenje nastave 17.10.2018.)

Pored redovnih diskusija i sastanaka sa manjim grupama profesora, saradnika i studenata UDG, priprema se i posebna literatura za čitanje i obrazovanje nastavnog kadra UDG, ali i posebni sastanci koji se tiču daljih aktivnosti unapređenja nastave u okviru posebnih fakultetskih jedinica na UDG-u. Neki od primjera su: Informatika (održan 18.01.2018. god) i Matematika (održan 24.01.2018. god). Takođe, u okviru implementacije Tempus projekta Devcore - Razvoj pristupa ishoda učenja – put ka boljoj uporedivosti, priznavanju i zapošljivosti, oko 50 saradnika i nastavnika UDG-a je prošlo treninge i radionice sa ciljem da

se upoznaju sa pristupom koji je usmjeren na studenta i orijentisan na ishode učenja, kao i da se upute u način pisanja i korišćenja ishoda učenja.

Napomena

Na UDG postoji aktivno učešće nastavnika i saradnika u raznim projektima, diskusijama, okruglim stolovima te kolegijumima, sa posebnim akcentom na projekat ERASMUS+ (ključna aktivnost 2). Međutim, ne postoji zvanični akt kojim su definisana pravila o stručnom usavršavanju i ličnom razvoju zaposlenih.

Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
i. Kriterijum i metode za provjeru znanja, kao i kriterijum za ocjenjivanje, unaprijed se objavljuju.	Ispunjeno	Potreban

Komentar

Na početku svakog semestra, predavači su u obavezi da na web strani predmeta postave osnovne informacije o predmetu, a one uključuju: opis i cilj predmeta, literaturu, plan rada po sedmicama i način ocjenjivanja sa opisima svih aktivnosti.

Kriteriji i metode provjere znanja definisani su u informacionim listama, kao i u pravilima studiranja, te na taj način mogu studenti o njima biti unaprijed informisani.

Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
j. Provjera znanja omogućava studentima da pokažu u kojoj mjeri su planirani ishodi učenja postignuti. Studenti dobijaju povratne informacije, koje su, ukoliko je to potrebno, povezane sa savjetima o procesu učenja.	Ispunjeno	Potreban

Komentar

Studenti nakon kolokvijuma/ispita imaju pravo da pogledaju rad. U toku gledanja radova, predmetni predavači objašnjavaju studentima gdje su napravili greške i kako je trebalo da odgovore na pitanja. Takođe, daju im smjernice za dalje učenje i zakazuju konsultacije, ukoliko to procijene potrebnim. Takođe, svi studenti koji dobiju izuzetno nizak broj poena na kolokvijumu, pozivaju se na razgovor, kako bi bilo ispitano da li postoji neki problem koji ih sprječava da savladaju gradivo. Dakle, zaključak je da studenti na instituciji dobijaju povratne informacije i savjete na adekvatan način.

Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
k. Gdje je to moguće, provjeru znanja vrši više od jednog ispitivača.	Ispunjeno	Potreban

Komentar

U **Izveštaju o samoevaluaciji sa kriterijumima** navodi se da na svim predmetima, pored profesora koji je nosilac predmeta, postoji makar jedan saradnik u nastavi. Na taj način, provjere znanja vrše barem dvije osobe, a na predmetima na kojima se studenti dijele u veći broj grupa, postoji i više predavača na predmetu. Takođe, u okviru pojedinih predmeta postoji modulska nastava, pa u okviru jednog predmeta postoji više

profesora, koji su zaduženi za različite djelove predmeta. Dodatno, u okviru predmeta na kojima su angažovani predavači iz prakse, u ocjenjivanju pojedinih aktivnosti u okviru predmeta, učestvuju i oni.

Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
I. Pravila o provjeri znanja u obzir uzimaju olakšavajuće okolnosti.	Ispunjeno	Potreban

Komentar

Postoji više situacija u kojima se prilikom provjere znaja uzimaju olakšavajuće okolnosti u obzir. Postoji Odluka o odlaganju ispita koja jasno predviđa situacije usljed kojih se studentu može organizovati naknadno polaganje ispita. Takođe, jasno su definisana pravila zamrzavanja godine, kako na početku studijske godine, tako i u toku njenog trajanja. Na kraju, studentima koji imaju posebne potrebe (disleksija, otežano pisanje, slabiji sluh itd.) organizuju se uslovi za polaganje ispita koji su u skladu s njihovim potrebama. Na primjer, studenti s disleksijom ispit rade duže, studenti koji imaju problema s pisanjem polažu usmeno.

Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
m. Provjera znanja se dosljedno i pravedno primjenjuje na sve studente i sprovodi se u skladu sa navedenim procedurama.	Ispunjeno	Potreban

Komentar

Kao što je navedeno u **Izveštaju o samoevaluaciji sa kriterijumima**, pravila ocjenjivanja se objavljuju na početku semestra i ne mogu se mijenjati u toku trajanja istog. Na ispit mogu izaći samo studenti koji zadovolje procenat obaveznog prisustva nastavi (odluka koja je donijeta na Senatu i nalazi se u članu 6 Ugovora o studiranju, u dostavljenoj dokumentaciji Prilog 1.c.1), a to je da student da bi pristupio polaganju ispita mora imati ostvaren procenat prisustva časovima od najmanje 75% i studenti koji su, shodno pravilima, oslobođeni prisustva nastavi (profesionalni sportisti i studenti u stalnom radnom odnosu). Spiskovi studenata koji imaju pravo izlaska na ispit se objavljuju na web strani predmeta prije termina ispita. U najkraćem, pravila su ista za sve studente, poznata su na početku semestra, i njihova primjena je transparentna.

Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
n. Postoji formalna procedura za žalbe studenata.	Ispunjeno	Eliminacioni

Komentar

Pravilnikom o disciplinskom postupku (u dostavljenoj dokumentaciji Prilog 3.g.1) je jasno definisana procedura žalbe. Disciplinska komisija postoji na nivou Fakulteta i na nivou Univerziteta. Za pitanja koja se odnose na nastavni proces, kršenja pravila polaganja ispita i slično, odgovorna je Disciplinska komisija na nivou Fakulteta. Za pitanja koja se tiču uništavanja imovine, narušavanja ugleda Fakulteta/Univerziteta, nedolično ponašanje prema nastavnom i administrativnom osoblju i slično, odgovorna je Disciplinska komisija Univerziteta.

Na nivou Fakulteta, pravila polaganja ispita su definisana kroz dokument (u dostavljenoj dokumentaciji UDG Prilog 1.d.1). Pravo pokretanja slučaja pred Disciplinskom komisijom imaju ne samo predavači, već i studenti.

U toku disciplinskog postupka, postoji usmeno saslušanje, odnosno davanje izjava svih aktera koji su uključeni u postupak.

Na početku svakog semestra, predavači su u obavezi da na web stranu predmeta postave osnovne informacije o predmetu, a one uključuju: opis i cilj predmeta, literaturu, plan rada po sedmicama i način ocjenjivanja sa opisima svih aktivnosti. Ukoliko predmetni nastavnik ne poštuje pravila koja je sam definisao na početku semestra, student ima pravo da pokrene pitanje odgovornosti nastavnika ili saradnika kod nadležnog koordinatora nastave ili dekana.

Napomena

Ne postoji formalno propisani obrazac za žalbe.

Preporuke u vezi unapređenja standarda

1. Donijeti pravilnik o stručnom usavršavanju i ličnom razvoju zaposlenih.
2. Donijeti pravilnik o oblicima provjere znanja i ocjenjivanju studenata.
3. Propisati formalne obrasce za prigovore i žalbe studenata.
4. Kontinuiranim monitoringom obezbjeđivati izvođenje svih aktivnosti u skladu sa zadatim kriterijumima za Standard 3.

STANDARD 4. UPIS STUDENATA, NJIHOVO NAPREDOVANJE KROZ STUDIJE, PRIZNAVANJE I SERTIFIKACIJA

Ustanove treba na dosljedan način da primjenjuju prethodno definisane i objavljene propise koji obuhvataju sve faze studiranja, odnosno upis studenata, njihovo napredovanje kroz studije, priznavanje i sertifikaciju.

Smjernice:

Obezbeđivanje uslova i podrške koji su neophodni za napredovanje studenata kroz akademsku karijeru je u najboljem interesu svakog pojedinačnog studenta, programa, ustanove i sistema. Od ključnog je značaja da procedure upisa, priznavanja i završetka studija budu primjerene svrsi, naročito kada su studenti mobilni u okviru jednog ili više sistema visokog obrazovanja.

Važno je da se politike pristupa, procesi i kriterijum za upis sprovode dosljedno i na transparentan način, i da je obezbijeđeno upoznavanje studenata sa radom ustanove i uvođenje u program.

Ustanove treba da uspostave i procese i instrumente za prikupljanje, praćenje i reagovanje na informacije o napredovanju studenata kroz studije.

Pravično priznavanje visokoškolskih kvalifikacija, perioda studija i prethodnog učenja, uključujući priznavanje neformalnog i informalnog učenja, predstavljaju osnovne komponente za osiguravanje napredovanja studenata kroz studije, pri čemu se promoviše mobilnost. Odgovarajuće procedure za priznavanje, oslanjaju se na:

- usklađenosti institucionalne prakse priznavanja sa principima Lisabonske konvencije o priznavanju;
- saradnju sa drugim ustanovama, agencijama za obezbjeđenje kvaliteta i nacionalnim ENIC/NARIC centrom, u cilju osiguravanja dosljednog priznavanja u cijeloj zemlji.

Diplomiranje predstavlja kulminaciju perioda studiranja studenata. Studenti treba da dobiju dokumentaciju kojom se obrazlaže koje su kvalifikacije stekli, uključujući postignute ishode učenja i kontekst, nivo, sadržaj i status studija koje su pohađali i koje su uspješno završili.

Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
a. Politike pristupa, procesi i kriterijum za upis sprovode se dosljedno i na transparentan način. Obezbijeđeno je upoznavanje studenata sa radom ustanove i uvođenje u program.	Ispunjeno	Eliminacioni

Komentar

Politike pristupa, procesi i kriterijumi za upis definisani su Pravilnikom o uslovima, kriterijumima i postupku upisa u prvu godinu studija na osnovne studije Univerziteta Donja Gorica.

Upis studenata u prvu godinu studija vrši se na osnovu javnog konkursa. Odluku o raspisivanju konkursa za upis na studijske programe donosi Senat UDG, pri čemu se broj studenata koji se upisuje na ustanove visokog obrazovanja u sastavu UDG-a, utvrđuje na osnovu predloga tih ustanova.

Konkurs se objavljuje u dnevnom listu koji izlazi u Crnoj Gori, odnosno, po potrebi, u drugim sredstvima javnog informisanja u zemlji i inostranstvu i/ili na drugi odgovarajući način (objavljivanjem na internet stranici fakulteta u sastavu UDG, internet stranicama srodnih fakulteta iz inostranstva, internet stranicama odgovarajućih srednjih škola u Crnoj Gori i inostranstvu), kao i na svaki drugi način koji je pogodan da se

zainteresovani kandidati potpuno i blagovremeno informišu o uslovima i kriterijumima upisa. Konkurs se raspisuje za svaki upisni rok.

Pravo prijave na konkurs za upis imaju kandidati sa završenim srednjim obrazovanjem u četvorogodišnjem trajanju. Za upis na određeni studijski program posebnim aktom fakulteta u sastavu UDG mogu se propisati dodatni ispiti koji su kandidati dužni da polože u smislu dodatnih uslova za upis propisanih ovim pravilnikom. Dodatni ispiti mogu se propisati radi provjere individualnih znanja i sposobnosti za stvaralaštvo u oblasti umjetnosti ili drugih odgovarajućih oblasti.

Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
b. Ustanova uspostavlja procese i instrumente za prikupljanje, praćenje i reagovanje na informacije o napredovanju studenata kroz studije.	Ispunjeno	Potreban

Komentar

Kao što je navedeno u **Izveštaju o samoevaluaciji sa kriterijumima**, uz pomoć savremenog informacionog sistema se prikupljaju i prate parametri koji daju odgovore na pitanja koja se odnose na progres studenata. Ovi parametri se analiziraju na sjednicama NNV, koje se, na ovu temu, organizuju barem dva puta godišnje.

Posebno se analizira prolaznost studenata. Značajan input predstavljaju i studentske ankete koje se, po predmetima, rade na kraju svakog semestra (dostavljeno u dokumentaciji kao Prilog 1.c.2).

Na Univerzitetu Donja Gorica se redovno održavaju sjednice, kolegijumi, okrugli stolovi i dr. (Rectors hearing I, Rectors Hearing II, Cetinjski dijalozi I, Kolegijum za praćenje i koordinaciju nastave na UDG) sa ciljem da se omogući profesorima i saradnicima da pokažu šta rade, kako rade, koliko su skloni inovacijama, kreativni... i da se dobije ocjena posvećenosti unapređenju nastave i podizanju kvaliteta saznanja svakog studenta na UDG-u. Ideja održavanja navedenih događaja je da se poveća transparentnost rada na svim fakultetima na UDG i da se podstakne entuzijazam za inovacije na UDG na svim fakultetima i među svim studentima, saradnicima, nastavnicima i zaposlenima.

Napomena

Analizom dostavljene dokumentacije može se uočiti da je prolaznost na nekim ispitima kao i završnost studenata veoma visoka.

Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
c. Institucionalna praksa priznavanja je u skladu sa principima Lisabonske konvencije o priznavanju.	Ispunjeno	Potreban

Komentar

Zemlje potpisnice Lisabonske konvencije preko ENIC mreže saraduju sa nacionalnim informacionim centrima drugih zemalja potpisnica, tako da im je omogućeno prikupljane informacija korisnih za nacionalne informacione centre o aktivnostima koje su u vezi sa priznavanjem akademskih diploma i akademskom mobilnošću. Stoga je institucionalna praksa priznavanja u skladu sa principima Lisabonske konvencije.

Prethodni tekst se odnosi na sve institucije tj. fakultete UDG:

Fakultet za međunarodnu ekonomiju, finansije i biznis
 Fakultet za informacione sisteme i tehnologije
 Fakultet pravnih nauka
 Fakultet za humanističke studije

Fakultet za prehrambenu tehnologiju, bezbjednost hrane i ekologiju Fakultet za dizajn i multimediju Fakultet umjetnosti Fakultet za sportski menadžment Fakultet za kulturu i turizam Politehnika		
Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
d. Saradnja sa drugim ustanovama, agencijama za obezbjeđenje kvaliteta i domaćim ENIC/NARIC centrom, u cilju osiguravanja dosljednog priznavanja u cijeloj zemlji.	Ispunjeno	Potreban
<p><i>Komentar</i></p> <p>Univerzitet Donja Gorica ima saradnju i komunikaciju sa ENIC Centrom po pitanju priznavanja inostranih diploma u cilju nastavka studija na ustanovi, što je u nadležnosti Univerziteta. Komunikacija sa Centrom vezano za priznavanje diploma UDG u inostranstvu je kvalitetna i kontinuirana na šta ukazuje i broj studenata UDG koji je nastavio studije u inostranstvu.</p> <p>Prethodni tekst se odnosi na sve fakultete UDG koji su predmet reakreditacije.</p>		
Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
e. Po završetku programa, studenti dobijaju dokumentaciju kojom se obrazlaže koje su kvalifikacije stekli, uključujući postignute ishode učenja i kontekst, nivo, sadržaj i status studija koje su pohađali i koje su uspješno završili.	Ispunjeno	Potreban
<p><i>Komentar</i></p> <p>Univerzitet Donja Gorica vodi matičnu knjigu studenata, evidenciju o izdatim diplomama i dopunama diploma i evidenciju o ispitima, shodno Pravilniku o radu Studentske službe a sve u skladu sa članom 114 Zakona o visokom obrazovanju (Sl. list RCG, br 60/03, 45/10 i br. 44 od 21. oktobra 2014, 52/14- ispr., 47/2015, 40/2016, 42/2017, 71/2017 i 55/2018), odnosno u skladu sa Pravilnikom o sadržaju i obliku diplome i dopune diplome (supplement), načinu vođenja matične knjige studenata, evidenciji i sadržaju javnih isprava koje izdaje univerzitet i ustanove visokog obrazovanja. Univerzitet Donja Gorica vodi matičnu knjigu, evidenciju o izdatim diplomama tj. diplomiranim studentima i evidenciju o ispitima i ispisanim studentima.</p> <p>Evidencija na Univerzitetu Donja Gorica se vodi posredstvom IT integrisanog informacionog sistema, gde postoji autorizovani unos podataka studenata i njihovih aktivnosti. Studenti posjeduju studentske panele preko kojih mogu vidjeti rezultate svih aktivnosti.</p> <p>Matična knjiga studenata sadrži sve informacije propisane Pravilnikom: naziv studijskog programa, naziv ustanove, evidencioni broj studenta, broj ugovora o studiranju, ime i prezime, pol, ime jednog roditelja, datum rođenja, mjesto rođenja, naziv opštine i naziv države, adresa studenta/prebivalište, boravište, broj lične karte i naziv organa koji je izdao i jedinstveni matični broj, naziv i sjedište srednje škole, diploma odnosno svjedočanstvo srednje škole, školska godina u kojoj je završeno obrazovanje, broj rješenja o ekvivalenciji diplome, odnosno svjedočanstva ili druge javne isprave, studijsku godinu i slično.</p> <p>Pored matične knjige studenata vodi se evidencija i o izdatim diplomama i dopunama diplome, uvjerenje o ispitima i uvjerenje o završenim studijama. Koordinator studijske godine – sekretar je u obavezi da</p>		

Studentskoj službi dostavi spisak diplomiranih studenata sa provjerenim brojem ECTS kredita, potpisan od strane Dekana prije izdavanja Uvjerenja ili Diplome.

Studentska služba je u obavezi da izda traženo Uvjerenje potpisano od strane Dekana matičnog fakulteta do izdavanja Diplome 11.11 svake godine. Diplomom i dopunom diplome studenti dobijaju informacije o kvalifikacijama koje su stekli, nivo, sadržaj, status studija koje su pohađali. Odnosno, Dopuna diplome izdata od strane UDG, slijedi model koji su razvili Evropska komisija, Savjet Evrope i UNESCO/CEPES. Svrha ove Dopune je da se pruže informacije u cilju poboljšanja međunarodne transparentnosti i poštenog akademskog i stručnog priznavanja kvalifikacija (diploma, stepeni, sertifikati, itd). Dopuna diplome sačinjena je tako da pruži opis prirode, nivoa, konteksta, sadržaja i statusa programa studija koje je pojedinac na čije ime glasi Dopuna izučavao i uspješno završio. Dopuna diplome ne smije sadržati bilo kakva prosuđivanja, izjave o ekvivalenciji ili sugestije o priznavanju.

Prethodni tekst se odnosi na sve fakultete UDG koji su predmet reakreditacije.

Preporuke u vezi unapređenja standarda

1. Potrebno je uvesti odgovarajuće mehanizme za kontrolu kriterijuma za ocjenjivanje studenata jer je prolaznost po predmetima veoma visoka.
2. Kontinuiranim monitoringom obezbjeđivati izvođenje svih aktivnosti u skladu sa zadatim kriterijumima za Standard 4.

STANDARD 5. NASTAVNO OSOBLJE

Ustanove treba da osiguraju kompetentnost svog nastavnog osoblja. Treba da primjenjuju pravične i transparentne procese prilikom zapošljavanja i razvoja zaposlenih.

Smjernice:

Uloga predavača je od ključnog značaja za stvaranje kvalitetnog iskustva studiranja i omogućavanja sticanja znanja, kompetencija i vještina. Sve raznovrsnija studentska populacija i veća usredsređenost na ishode učenja zahtijeva učenje i nastavu usmjerene na studenta, pa se time i uloga nastavnika mijenja (vidjeti Standard 1.3).

Ustanove visokog obrazovanja su najodgovornije za kvalitet svojih zaposlenih i pružanje odgovarajućeg okruženja za efikasno obavljanje posla.

Takvo okruženje:

- uspostavlja i pridržava se jasnih, transparentnih i pravičnih procesa za zapošljavanje i uslova zapošljavanja u okviru kojih se prepoznaje značaj podučavanja;
- nudi i promoviše mogućnosti za profesionalni razvoj nastavnog osoblja;
- podstiče naučne aktivnosti radi jačanja veze između obrazovanja i istraživanja;
- podstiče inovacije u nastavnim metodama i korišćenje novih tehnologija.

Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
a. Ustanova uspostavlja i pridržava se jasnih, transparentnih i pravičnih procesa za zapošljavanje i uslova zapošljavanja koji prepoznaju značaj podučavanja.	Ispunjeno	Potreban
<i>Komentar</i> <p>Proces zapošljavanja na UDG, a samim tim i na pojedinačnim falultetima je transparentan. Proces zapošljavanja i angažovanja nastavnika propisan je Statutom Univerziteta, kao i Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta. Zapošljavanje nastavnog kadra može biti putem konkursa, preporuke ili samoinicijativnog pristupa zainteresovanih kandidata. Na osnovu pristiglih prijava kreira se baza zainteresovanih kandidata, koji se pozivaju kada se ukaže potreba za kadrom njihovih kvalifikacija.</p> <p>Prilikom procjene kreativnosti kao kriterijuma za izbor, uzima se u obzir naučna, istraživačka, pedagoška i stručna aktivnost kandidata u skladu sa Pravilnikom o opštim uslovima za izbor u akademska zvanja na Univerzitetu Donja Gorica, a u skladu sa Mjerilima o uslovima i kriterijumima za izbor u akademska zvanja propisanih od strane Savjeta za visoko obrazovanje na sjednici održanoj 20. juna 2016. godine. Prilikom procjene pedagoške i stručne osposobljenosti kao kriterijum za izbor uzima se u obzir: širina znanja o oblasti u kojoj kandidat obavlja pedagoški rad; osposobljenost za savremenu organizaciju obrazovnog rada i uspješnost u realizaciji predavanja, vježbi, seminara, konsultacija i ispita; angažovanje i uspješnost u poučavanju, odnosno radu sa studentima; mentorstvo u postdiplomskom i doktorskom obrazovanju i pri izradi diplomskih, specijalističkih, magistarskih i doktorskih radova; briga o razvoju mladog nastavničkog kadra; ukupan odnos prema saradnicima; podsticanje i uvođenje mladih saradnika u naučni i umjetnički rad i publikovanje rezultata toga rada; mišljenje studenata o pedagoškom radu kandidata; stručna, pedagoška i metoda vrijednost naučnih radova, udžbenika i priručnika.</p>		
Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
b. Ustanova nudi i promoviše mogućnosti za profesionalni razvoj nastavnog osoblja.	Ispunjeno	Potreban

Komentar

Prema samoevaluacionom izvještaju UDG/fakulteti pružaju zaposlenima značajan broj prilika za stručno osposobljavanje i napredovanje. UDG odnosno fakulteti u njegovom sastavu učestvuju u velikom broju projekata koji pružaju prilike za studentske posjete i međunarodne razmjene. Nastavno osoblje aktivno učestvuje u projektima mobilnosti, bilateralne saradnje i umrežavanja.

Nastavno osoblje posjeduje međunarodno prepoznatljivo profesionalno iskustvo, koje je sertifikovano od strane poznatih evropskih i svjetskih kompanija, kao što je CISCO (ukupno 3 sertifikovana predavača), dok je FIST akreditovana CISCO akademija.

Prateći promjene globalnog tržišta, Univerzitet Donja Gorica ostvario je saradnju sa brojnim univerzitetima i kompanijama u Kini, kreirajući tako priliku za studente i saradnike da se usavršavaju i rade.

Prema navedenom u samoevaluacionom izvještaju zaključuje se da ustanova podržava profesionalni razvoj nastavnog osoblja.

Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
c. Ustanova podstiče naučne aktivnosti radi jačanja veze između obrazovanja i istraživanja.	Ispunjeno	Potreban

Komentar

Aktivnosti istraživanja i projektnog djelovanja su regulisane Pravilnikom o naučnoistraživačkoj djelatnosti, gdje je jasno definisana organizacija naučnoistraživačke djelatnosti ali i određena prava i obaveze svih zaposlenih na Univerzitetu Donja Gorica, rukovodilaca naučnoistraživačkih organizacija i rukovodilaca projekata u naučnoistraživačkoj djelatnosti. U skladu sa Statutom Univerziteta br.16/10, član 94. 95. i 96. naučni rad ostvaruje se na osnovnim, primjenjenim i razvojnim istraživanjima koja se obavljaju u cilju podizanja kvaliteta nastave, naučnog usavršavanja, razvijanja naučnog i nastavnog podmlatka, uvođenja studenata u naučni rad, kao i stvaranje materijalnih uslova za razvoj UDG, tj. fakulteta u sastavu UDG.

Univerzitet Donja Gorica je jedini privatni univerzitet iz Crne Gore i jedan od rijetkih iz regiona koji je rangiran na Webometrics listi, što je zapažen uspjeh obzirom da je riječ o mladom univerzitetu koji postoji manje od 10 godina. Uzimajući u obzir gore navedeno u samoevaluacionom izvještaju zaključak je da ustanova podstiče naučne aktivnosti.

Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
d. Ustanova podstiče inovacije u nastavnim metodama i korišćenje novih tehnologija.	Ispunjeno	Potreban

Komentar

Prema Izvještaju evropske komisije za institucionalnu evaluaciju, UDG je okarakterisan kao inovativan univerzitet u Crnoj Gori. Inovativni model studija je kompleksan model koji se na Univerzitetu Donja Gorica implementira posredstvom velikog broja pravila, mehanizama, pojedinačnih projekata, akcija, alata i sl. Otvaranje novih laboratorija na UDG je dio realizacije vizije i strategije unapređenja uslova, kvaliteta i načina studiranja na UDG koji omogućavaju punu zapošljivost i međunarodnu uporedivost. Na UDG su sve aktivnosti pokrivene putem IT opreme i IT integrisanog informacionog sistema, gdje postoji autorizovani unos podataka studenata i njihovih aktivnosti.

Preporuke za unapređenje standarda

1. Prilikom izbora nastavnika u zvanja potrebno je striktno poštovati važeće kriterijume propisane od strane Savjeta za visoko obrazovanje Crne Gore, kako bi se obezbijedili transparentni i pravični uslovi zapošljavanja, kao i kvalitet nastavnog i istraživačkog procesa. Takođe, nastavnike koji su završili svoja izborna zvanja u ranijem periodu, a nemaju zadovoljene važeće propisane uslove, treba podsticati odgovarajućim mjerama da ih zadovolje.
2. Za predmete koje vode nastavnici iz inostranstava, pored njihovog angažovanja treba obezbijediti da nosioci predmeta budu iz redova stalno zaposlenih nastavnika izabranih u zvanje kako bi se nastavni proces nesmetano odvijao.
3. Analizom svih podataka o nastavnicima, recezentska komisija je konstatovala da je potrebno u narednom periodu ažurirati i sistematizovati podatke za nastavnike i saradnike sa pregledom objavljenih radova na internet prezentaciji ustanove.
4. Predlaže se uvođenje forme obrasca i sistematizacija vođenja knjige nastavnika sa taksativno navedenim podacima i reprezentativnim referencama.
5. Predlaže se donošenje Odluke o periodičnom ažuriranju naučnih kartona nastavnika i saradnika kako bi se lakše pratio rad i zadovoljavanje uslova i kriterija kvaliteta nastavnog osoblja u skladu sa zvanjima.
6. Preporučuje se da ustanova radi na podsticanju nastavnika da objavljuju radove na SCI listi.
7. Predlaže se osnivanje naučno-istraživačkog centra kao posebne jedinice Univerziteta.

STANDARD 6. RESURSI ZA UČENJE I PODRŠKA STUDENTIMA

Ustanove treba da na odgovarajući način finansiraju aktivnosti učenja i nastave i da obezbijede adekvatne i lako dostupne resurse za učenje, kao i podršku studentima.

Smjernice:

U cilju pružanja optimalnog iskustva studiranja, ustanove obezbjeđuju niz resursa radi pružanja podrške u učenju. Ovi resursi su različiti, od fizičkih resursa, poput biblioteka, sredstava za učenje i informatičke infrastrukture, do ljudske podrške u vidu mentora i drugih savjetnika. Uloga službi za pružanje podrške od naročitog je značaja kod omogućavanja mobilnosti studenata u okviru jednog ili više sistema visokog obrazovanja.

Potrebe raznovrsne studentske populacije (kao što su zreli, vanredni, zaposleni i studenti iz inostranstva, kao i studenti sa invaliditetom), te prelazak na učenje usmjereno na studenta i fleksibilne modele učenja i nastave, uzimaju se u obzir prilikom raspodjele, planiranja i obezbjeđivanja resursa za učenje i pružanje podrške studentima.

Aktivnosti i sredstva za pružanje podrške mogu se organizovati na različite načine, u zavisnosti od konteksta ustanove. Međutim, kroz unutrašnje obezbjeđenje kvaliteta osigurava se da svi resursi budu primjereni svrsi, dostupni, te da studenti budu informisani o servisima koji su im na raspolaganju.

Uloga pomoćnog i administrativnog osoblja je izuzetno važna za pružanje usluga podrške, zbog čega treba da bude kvalifikovano i da ima mogućnosti za razvoj svojih kompetencija.

Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
a. Ustanova obezbjeđuje niz resursa radi pružanja podrške u učenju.	Ispunjeno	Potreban
<i>Komentar</i>		
<p>Univerzitet Donja Gorica raspolaže objektom od 17.000 m² koji je isključivo u službi obrazovanja. Pristup zgradi je 24h dnevno, što omogućava studentima da koriste sve resurse u zgradi, timski rade, koriste opremu, raspoloživi Internet, baze podataka i sl. Zgrada raspolaže sa oko 250 računara, bibliotekom sa 250, Laboratorijama sa kapacitetom grupnog rada do 40, računarskim salama kapaciteta do 35 mjesta koje su raspoređene na svakom od spratova, kao i mobilnom računarskom i Apple Laboratorijom za učenje.</p> <p>Na UDG postoji jasna strategija podrške studentima. Talentovani studenti se prate od strane dekana, podržavaju i imenuju u istraživačkim aktivnostima. Mentorski pristup je jako prisutan i njeguje se duh da svaki profesor pruža podršku studentu.</p> <p>Dakle, UDG zajedno sa pripadajućim fakultetskim jedinicama obezbjeđuje niz resursa radi pružanja podrške u učenju.</p>		
Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
b. Ustanova uzima u obzir potrebe raznovrsne studentske populacije, te prelazak na učenje usmjereno na studenta i fleksibilne modele učenja i nastave, prilikom raspodjele, planiranja i obezbjeđivanja resursa za učenje i pružanje podrške studentima.	Ispunjeno	Potreban

Komentar

Kako oblast informacionih sistema i tehnologija podrazumijeva da studenti značajno vrijeme provode za računarom i da uče značajan broj programskih jezika, oni se dijele u manje grupe, kako bi predavači mogli da posvete pažnju svakom studentu. Prepoznavajući značaj preduzetništva i preduzetničke edukacije, Univerzitet pruža podršku Studentskom biznis centru koji organizuju razne obuke za studente, koje ih upoznaju sa novim načinima učenja i pomažu im u savladavanju svakodnevnih obaveza.

Velika pažnja posvećena je najprije individualizaciji nastave i individualnom praćenju svakog od studenata. Ovaj individualni odnos ogleda se kroz mentorsku nastavu i posvećenost nastavnika svakom studentu ponaosob, ali i posebnim razgovorima sa onim studentima koji su ostvarili najlošije rezultate u semestru. Ukupan broj studenata na UDG po jednom nastavniku je u prosjeku 16, što je manje u odnosu na prosjek u zemljama OECD-a koji iznosi 21, indikator koji upravo pokazuje nivo direktne posvećenosti koji studenti mogu da dobiju od svojih profesora.

Zaključak Komisije je da UDG zajedno sa fakultetskim organizacionim jedinicama, uzima u obzir potrebe raznovrsne studentske populacije, te prelazak na učenje usmjereno na studenta i fleksibilne modele učenja i nastave, prilikom raspodjele, planiranja i obezbjeđivanja resursa za učenje i pružanje podrške studentima.

Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
c. Kroz unutrašnje obezbjeđenje kvaliteta osigurava se da svi resursi budu primjereni svrsi, dostupni, te da studenti budu informisani o uslugama koje su im na raspolaganju.	Ispunjeno	Potreban

Komentar

Na početku studija, studenti se informišu o svim resursima i oblicima podrške koji su im dostupni na Fakultetu/Univerzitetu. I prije početka nastave, studenti se kroz Ugovor o studiranju koji potpišu prilikom upisa, informišu o resursima koji im stoje na raspolaganju i mogućnosti korišćenja zgrade 24 sata.

Analizom samoevaluacionih izvještaja i prilikom posjete instituciji Komisija je zaključila da UDG, a samim tim i pripadajući fakulteti koji su predmet reakreditacije, kroz unutrašnje obezbjeđenje kvaliteta osigurava da svi resursi budu primjereni svrsi, dostupni, te da studenti budu informisani o uslugama koje su im na raspolaganju.

Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
d. Administrativno osoblje i osoblje za pružanje usluga podrške je kvalifikovano i ima mogućnosti za razvoj svojih kompetencija.	Ispunjeno	Potreban

Komentar

Analizom samoevaluacionih izvještaja i prilikom posjete instituciji uočeno je da je administrativno osoblje u okviru UDG-a kvalifikovano i da im ova ustanova obezbjeđuje različite mogućnosti za razvoj kompetencija. Nenastavno osoblje se motiviše za što aktivnije učešće u raznim aktivnostima na međunarodnom nivou (studijske posjete, projekti, konferencije itd.).

Zaključak Komisije je da je na UDG, a samim tim i pripadajućim fakultetima koji su predmet reakreditacije, administrativno osoblje i osoblje za pružanje usluga podrške kvalifikovano i ima mogućnosti za razvoj svojih kompetencija.

Preporuke u vezi unapređenja standarda

STANDARD 7. UPRAVLJANJE INFORMACIJAMA

Ustanove treba da osiguraju prikupljanje, analiziranje i korišćenje relevantnih informacija, u cilju efikasnog upravljanja programima i drugim aktivnostima.

Smjernice:

Pouzdana podaci su ključni za donošenje utemeljenih odluka da bi se znalo šta dobro funkcioniše a šta zahtijeva dodatnu pažnju. Efikasni procesi za prikupljanje i analizu informacija o studijskim programima i druge aktivnosti doprinose sistemu unutrašnjeg obezbjeđenja kvaliteta.

Koje informacije se prikupljaju u određenoj mjeri zavisi od vrste i misije ustanove. Sljedeći podaci su od značaja:

- ključni indikatori uspješnosti;
- profil studentske populacije;
- napredovanje studenata kroz studije, stopa uspješnosti i napuštanja studija;
- zadovoljstvo studenata studijskim programima;
- dostupni resursi za učenje i podršku studentima;
- karijerne putanje svršenih studenata.

Mogu se koristiti različite metode prikupljanja informacija. Važno je da su studenti i zaposleni uključeni u pružanje i analizu informacija i u planiranje naknadnih aktivnosti.

Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
a. Ustanova obezbjeđuje informacije o ključnim indikatorima uspješnosti.	Ispunjeno	Potreban

Komentar

Analizom smoevaluacionih izvještaja i prilikom posjete ustanovi utvrđeno je da novi sistem za obezbjeđenje kvaliteta na UDG-u (QAF@UDG) odnosno informacioni sistem koji je razvijen kao podrška novom QA sistemu, omogućava jednostavno generisanje podataka i indikatora koji su potrebni za periodične evaluacije Univerziteta, a čiji sadržaj direktno definiše nacionalni regulatorni i institucionalni okvir u oblasti visokog obrazovanja, odnosno Zakon o visokom obrazovanju i relevantni pravilnici i obrasci zahtjeva Savjeta za visoko obrazovanje i Ministarstva prosvjete.

Dakle, UDG zajedno sa pripadajućim fakultetskim jedinicama obezbjeđuje informacije o ključnim indikatorima uspješnosti.

Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
b. Ustanova obezbjeđuje informacije o profilu studentske populacije.	Ispunjeno	Potreban

Komentar

Informacioni sistem obezbjeđuje praćenje brojnih podataka koji su od značaja ne samo UDG-ju, već i drugim institucijama. Neke od značajnih informacija koje postoje u sistemu su: pol, mjesto rođenja, prebivalište, uspjeh u srednjoj školi, uspjeh u toku studija, završena srednja škola itd., a to je sve moguće upariti sa uspjehom studenta u toku studija.

Na osnovu analize samoevaluacionih izvještaja i posjete ustanovi Komisija zaključuje da UDG zajedno sa pripadajućim fakultetima koji su predmet reakreditacije, obezbjeđuje informacije o profilu studentske populacije te da je kriterijum 7.b ispunjen.

Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
c. Ustanova obezbjeđuje informacije o napredovanju studenata kroz studije, stopi uspješnosti i napuštanja studija.	Ispunjeno	Potreban
<p><i>Komentar</i></p> <p>Uspjeh studenata se detaljno prati statistički. Kada je primijećeno da se ispisuje veći broj studenata od onog koji je prihvatljiv, uveden je razgovor sa Dekanom kao dio procedure ispisa na svim fakultetima. Uvođenje razgovora je dovelo do smanjenja broja studenata koji se ispisuju. Pored stope napuštanja studija, prate se i drugi parametri. Evidencija na Univerzitetu Donja Gorica se vodi posredstvom IT integrisanog informacionog sistema koji se sastoji iz 5 modula. Svaki od ovih modula ima za cilj da opsluži specifičnu grupu korisnika, zavisno od korisničkih rola, kojih u sistemu ima blizu 150. Informacioni sistem je pregledan, dizajniran tako da svaka od grupa korisnika može uraditi skoro sve iz opusa svakodnevnih obaveza koristeći jednostavni korisnički interfejs.</p> <p>Na osnovu analize samoevaluacionih izvještaja i posjete ustanovi, Komisija konstatuje da UDG zajedno sa pripadajućim fakultetima koji su predmet reakreditacije, obezbjeđuje informacije o napredovanju studenata kroz studije, stopi uspješnosti i napuštanja studija.</p>		
Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
d. Ustanova obezbjeđuje informacije o zadovoljstvu studenata studijskim programima.	Ispunjeno	Potreban
<p><i>Komentar</i></p> <p>Analizirajući samoevaluacione izvještaje a i na osnovu razgovora pri posjeti može se zaključiti da sve fakultetske organizacione jedinice UDG-a periodično obezbjeđuju informacije o mišljenju studenata o studijskim programima. Naime, na kraju svakog semestra studenti rade anketu po predmetima. Analizu rezultata rade Dekan i NNV. Dodatno, nakon diplomiranja, studenti rade anketu koja se odnosi na njihovo zadovoljstvo studijskim programom.</p> <p>Komisija je mišljenja da se na UDG, tj. na svim pripadajućim fakultetskim ustanovama koje su predmet reakreditacije, obezbjeđuju informacije o zadovoljstvu studenata studijskim programima.</p>		
Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
e. Ustanova obezbjeđuje informacije o dostupnim resursima za učenje i podršku studentima.	Ispunjeno	Potreban
<p><i>Komentar</i></p> <p>Na početku studija, studenti se informišu o svim resursima i oblicima podrške koji su im dostupni na Fakultetu/Univerzitetu. Svakako, i prije početka nastave, studenti se kroz Ugovor o studiranju koji potpišu prilikom upisa, informišu o resursima koji im stoje na raspolaganju i mogućnosti korišćenja zgrade 24 sata.</p> <p>Uvidom u samoevaluacione izvještaje i na osnovu razgovora prilikom posjete, Komisija konstatuje da UDG, a samim tim i pripadajući fakulteti koji se reakredituju, obezbjeđuje informacije o dostupnim resursima za učenje i podršku studentima.</p>		

Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
f. Ustanova obezbjeđuje informacije o karijernim putanjama svršenih studenata.	Ispunjeno	Potreban
<p><i>Komentar</i></p> <p>Na UDG i pripadajućim fakultetskim jedinic ama rezultat kontinuiranog unapređenja nastave i njenog usklađivanja sa globalnim trendovima ogleda se u zapošljivosti studenata. Prikupljanje podataka se vrši putem standardne procedure praćenja studenata u okviru mail komunikacije, telefonskim putem i internom komunikacijom, a koje se obavlja nakon svake tri godine.</p> <p>Zaključak Komisije je da UDG, a samim tim i fakultetske jedinice u okviru njega koje se reakredituju, obezbjeđuje informacije o karijernim putanjama svršenih studenata.</p>		
<p><i>Preporuke u vezi unapređenja standarda</i></p>		

STANDARD 8. INFORMISANJE JAVNOSTI

Ustanove treba da objavljuju informacije o svojim aktivnostima i programima koje realizuju, koje su jasne, tačne, objektivne, aktuelne i lako dostupne.

Smjernice:

Informacije o aktivnostima ustanove korisne su za buduće i sadašnje studente, kao i za svršene studente, druge zainteresovane strane i javnost.

Stoga, ustanove pružaju informacije o svojim aktivnostima, kao i programima koje nude i kriterijumima za upis, planiranim ishodima učenja tih programa, kvalifikacijama koje dodjeljuju, procedurama za izvođenje nastave, učenje i provjeru znanja koja se koriste, stopama prolaznosti i prilikama za učenje koje su na raspolaganju njihovim studentima, kao i informacije o zapošljavanju svršenih studenata.

Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
a. Ustanova pruža informacije o svojim aktivnostima i programima koje nudi, kao i kriterijumima za upis, planiranim ishodima učenja tih programa, kvalifikacijama koje dodjeljuju, procedurama za izvođenje nastave učenja i provjeru znanja koja se koriste, stopama prolaznosti i prilikama za učenje koje su na raspolaganju njihovim studentima, kao i informacije o zapošljavanju diplomaca.	Ispunjeno	Eliminacioni

Komentar

Studenti, kako oni upisani, tako i oni koji to žele biti, mogu da se informišu o uslovima studiranja i prilikama koje se nude na UDG-u putem časopisa za studente INSIDE (prilog u dostavljenoj dokumentaciji 4a3 UDG Inside 2019). Takođe, UDG ima web sajt www.udg.edu.me na engleskom i crnogorskom jeziku, društvene mreže, facebook UDG Montenegro i instagram UDG Montenegro, linkedin kao i reaserchgate. Preko sajta Univerziteta može se pristupiti sajtu pojedinačnih fakulteta. Na pojedinačnim panelima, mogu se vidjeti tekuće objave profesora predmeta koje studenti prate, materijale koje profesori postavljaju i akademski kalendar, kako bi mogli pratiti sve obaveze koje im predstoje. Na glavnom sajtu pojedinačnih fakulteta nalaze se objave o tribinama, konkursima, kako za studije tako i za zapošljavanje, sa tačnim i preciznim terminima, a na koje mogu njihovi studenti da se prijave. U okviru ovih sajtova nalaze se pravilnici fakulteta. Na sajtovima pojedinačnih fakulteta, nalaze se i podaci koje potencijalni budući studenti mogu da pogledaju i da se informišu o uslovima studiranja, prilikama i izazovima koji ih čekaju kada upišu studije na UDG.

Svi fakulteti Univerziteta Donja Gorica javno objavljuju jasne, sveobuhvatne, aktuelne i lako dostupne informacije o svojim aktivnostima i programima koje realizuju, kao što su – kriterijumi za upis, planirani ishodi učenja tih programa, kvalifikacije koje dodjeljuju, procedure za izvođenje nastave, kao i informacije o zapošljavanju svršenih studenata.

Preporuke u vezi unapređenja standarda

1. Analizom svih podataka o nastavnicima, recezentska komisija je konstatovala da je potrebno u narednom periodu ažurirati i sistematizovati podatke za nastavnike i saradnike sa pregledom objavljenih radova na internet prezentaciji ustanove.

STANDARD 9. KONTINUIRANO PRAĆENJE I PERIODIČNO REVIDIRANJE PROGRAMA

Ustanove treba da prate i periodično revidiraju svoje programe kako bi osigurale postizanje ciljeva koji su pred njih postavljeni i odgovorile na potrebe studenata i društva. Revidiranje treba da bude usmjereno na kontinuirano poboljšanje programa. O aktivnostima koje se planiraju ili preduzimaju kao rezultat tih aktivnosti, potrebno je obavijestiti sve aktere na koje se one odnose.

Smjernice:

Cilj redovnog praćenja, provjere i revidiranja studijskih programa je da se osigura njihova adekvatna realizacija i da se stvori efikasno okruženje za učenje i podršku studentima.

Time je obuhvaćena evaluacija:

- sadržaja programa u svjetlu najnovijih istraživanja u datoj disciplini, čime se osigurava savremenost programa;
- promjenjivih potreba društva;
- opterećenja studenata, njihovog napredovanja kroz studije i završetak studija;
- efikasnosti procedura za provjeru znanja studenata;
- studentskih očekivanja, potreba i zadovoljstva programom;
- okruženja za učenje i službi za pružanje podrške, te njihove primjerenosti svrsi programa.

Programi se redovno pregledaju i revidiraju, u šta su uključeni studenti i druge zainteresovane strane. Prikupljene informacije se analiziraju, a program se prilagođava kako bi se osigurala njegova savremenost. Objavljuju se revidirane specifikacije programa.

Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
a. Kontinuirano praćenje i periodično revidiranje uključuju sadržaj programa u svjetlu najnovijih istraživanja u datoj disciplini, čime se osigurava savremenost programa.	Ispunjeno	Potreban

Komentar

Svi studijski programi i sadržaj nastavnih programa pojedinih disciplina na svim fakultetima UDG se kontinuirano prate i unapređuju. Ovaj proces je definisan u okviru posebnog poglavlja Novog okvira za obezbjeđenje kvaliteta (prilog 1a3_Osnovne odrednice novog QA sistema - QA strategy, str. 33-36)

Na početku svakog semestra organizuje se sjednica Naučno-nastavničkog vijeća koja je posvećena planiranju nastavnih aktivnosti u toku predstojećeg semestra. Svaki nastavnik i saradnik koji je zadužen za realizaciju nastave dužan je da pripremi dokument koji sadrži osnovne informacije o predmetu, načinu organizacije nastave, inovacijama koje se planiraju uvesti i jasnom argumentacijom obrazložiti zašto se te inovacije uvode. Cilj rasprave na sjednici je da se svi nastavnici i saradnici upoznaju sa planiranim aktivnostima, da se usklade nastavni programi u pogledu izbjegavanja preklapanja sadržaja i tema koje se obrađuju u okviru pojedinih disciplina i kroz diskusiju i raspravu iskristališu preporuke za dodatno unapređenje nastave. Istovremeno, diskusija omogućava da se nastava unaprijedi u pogledu praćenja aktuelnih trendova u okviru pojedinih disciplina, ali i kroz uvođenje novih elemenata prevaziđu eventualni problemi u nastavi koji su identifikovani u toku prethodnih studijskih godina. Na kraju svakog semestra organizuje se sjednica Naučno-nastavničkog vijeća čija je tema – analiza rezultata koji su postignuti na pojedinim nastavnim disciplinama i cijelom studijskom programu u toku tog semestra. Predmet rasprave su efekti koji su nastali kao rezultat primjene inovacija u nastavi u toku prethodnog semestra.

Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
b. Kontinuirano praćenje i periodično revidiranje uključuju promjenjive potrebe društva.	Ispunjeno	Potreban
<p><i>Komentar</i></p> <p>Prema izvještaju o samoevaluaciji, obavezni dio argumenata na kojima se zasniva planirano uvođenje promjena i inovacija u strukturu nastavnih aktivnosti uključuje osluškivanje potreba sa tržišta i identifikovane trendove iz aktuelne društvene realnosti. Ove promjene uslovljavaju značajne inovacije u nastavi.</p> <p>Sjednice Naučno-nastavničkog vijeća na kojima se raspravlja o pripremnim aktivnostima za organizaciju nastave u narednom semestru, podrazumijevaju obavezu svakog nastavnika i saradnika zaduženog za realizaciju nastave, da pripremi dokument koji sadrži osnovne informacije o predmetu, načinu organizacije nastave, inovacijama koje se planiraju uvesti i jasnom argumentacijom obrazložiti zašto se te inovacije uvode.</p> <p>Potrebe crnogorskog društva su trenutno usmjerena na članstvo u EU pa u tom smislu treba pomenuti Školu prava EU, kao doktorske studije, smjer Evropsko pravo, koje su organizovane od strane FPN UDG.</p>		
Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
c. Kontinuirano praćenje i periodično revidiranje uključuju opterećenje studenata, njihovo napredovanje kroz studije i završetak studija.	Ispunjeno	Eliminacioni
<p><i>Komentar</i></p> <p>Sjednice Naučno-nastavničkog vijeća koje se organizuju na kraju svakog semestra, a na kojima se analiziraju rezultati nastave u toku prethodnog semestra, baziraju se na podacima koji se odnose na opterećenje studenata, prolaznost na pojedinim disciplinama, ukupnu prolaznost i uspješnost studenata u odgovarajućem semestru, uspjeh diplomiranih studenata i sl. Svi ovi podaci crpe se iz postojećeg informacionog sistema UDG, i sastavni su deo indikatora koji čine informacionu osnovu novog Sistema za obezbjeđenje kvaliteta. Analizira se prolaznost na pojedinim disciplinama i raspravlja o prolaznosti (prilog: Statistika prolaznosti na odabranim disciplinama). Ukoliko se identifikuju problemi, raspravlja se o uzrocima i pokušavaju naći načini da se problem prevaziđe. Na ovim sjednicama se raspravlja i o efektima praktičnog dijela nastave, koji shodno članu 81. Zakona o visokom obrazovanju čini 25% kreditnog opterećenja, i eventualno utvrđuju prijedlozi za njeno unapređenje (prilog u dokumentaciji 1.a.3, str. 33-36).</p>		
Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
d. Kontinuirano praćenje i periodično revidiranje uključuju efikasnost procedura za provjeru znanja studenata.	Ispunjeno	Eliminacioni
<p><i>Komentar</i></p> <p>Anketa o studentskoj evaluaciji predmeta koja se realizuje kroz QAF informacioni sistem za obezbjeđenje kvaliteta uključuje pitanja koja se odnose na efikasnost procedura za provjeru znanja studenata (u okviru dijela koji se odnosi na Ocjenu predmeta u cjelini). Ove ankete su predmet rasprave na sjednicama Naučno-nastavničkog vijeća koje se održavaju na kraju svakog semestra. Na početku semestra, na individualnim web portalima svake od disciplina, objavljuje se akademski kalendar i informacije o predmetu, pravila koja se moraju poštovati, način formiranja ocjene i sl. Sva ta dokumenta javno su dostupna studentima. Pravila organizacije nastave na pojedinim disciplinama moraju biti u skladu sa generalnim pravilima na nivou</p>		

Fakulteta i Univerziteta, u okviru kojih predmetni nastavnik i saradnik imaju svu slobodu da kreiraju i implementiraju ideju discipline na način koji treba da podstakne studenta da aktivno učestvuje u svim aktivnostima. Predmetni nastavnik i saradnik nema pravo da mijenja pravila u okviru date studijske godine i u potpunosti mora poštovati unaprijed definisane procedure i pravila. Ukoliko predmetni nastavnik ne poštuje pravila koja je sam definisao na početku semestra, student ima pravo da pokrene pitanje odgovornosti nastavnika ili saradnika kod nadležnog koordinatora nastave ili dekana.

Ukoliko rezultati ankete o studentskoj evaluaciji predmeta ukažu na neefikasnost procedura za provjeru znanja studenata na nivou pojedine discipline o tome se raspravlja na navedenoj sjednici Naučno-nastavničkog veća, i donose se odgovarajuće odluke u pogledu prevazilaženja identifikovanih problema.

Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
e. Kontinuirano praćenje i periodično revidiranje uključuju studentska očekivanja, potrebe i zadovoljstva programom.	Ispunjeno	Eliminacioni

Komentar

Anketa o studentskoj evaluaciji predmeta koja se realizuje kroz QAF informacioni sistem za obezbjeđenje kvaliteta, uključuje otvoreni dio u kome student ima pravo da slobodno iznese svoja zapažanja u pogledu očekivanja, potreba i zadovoljstva programom. Primjedbe, ocjene i zapažanja studenata se detaljno analiziraju od strane dekana i prodekana za nastavu i predmet su rasprave na sjednici Naučno-nastavničkog veća, a preko Rektorskog kolegijuma mogu da budu kandidovana za raspravu na Okruglim stolovima. Predstavnici studenata koji su članovi Naučno-nastavničkog vijeća imaju pravo da daju svoje viđenje iznijetih zapažanja i ocjena. Ukoliko studentska anketa o evaluaciji predmeta (Prilog 1.c.2) ukaže na nezadovoljstvo studenata radom nastavnika ili saradnika, Dekan Fakulteta je odgovoran da organizuje sastanak sa nastavnikom ili saradnikom, koji je dobio nezadovoljavajuće ocene, da razgovara o razlozima i njegovom viđenju nezadovoljstva studenta. Na sastanku treba dogovoriti korektivne mjere kojima se planira prevazići problem. Kontrolni mehanizam da li su dogovorene mjere dale rezultate predstavlja studentska ocjena kvaliteta rada nastavnika ili saradnika u narednom semestru. Ukoliko nastavnik ili saradnik dobije negativnu ocjenu u dva uzastopna ciklusa, organizuje se razgovor sa Rektorom i razmatra mogućnost isključenja nastavnika ili saradnika iz nastave.

Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
f. Kontinuirano praćenje i periodično revidiranje uključuju okruženje za učenje i službe za pružanje podrške, kao i njihovu primjerenost svrsi programa.	Ispunjeno	Eliminacioni

Komentar

U okviru Novog sistema za obezbjeđenje kvaliteta i QAF informacionog sistema koji obezbjeđuje informacioni osnov za praćenje kvaliteta postoji studentska anketa koja se direktno odnosi na stepen zadovoljstva studenata uslovima rada na Fakultetu i Univerzitetu, i radom zajedničkih službi (prilog 1.c.3). Ova anketa se sprovodi na kraju studijske godine i njene rezultate analizira Dekan Fakulteta i Generalni menadžer Univerziteta. Ukoliko postoji potreba, o identifikovanim problemima na nivou Fakulteta se raspravlja na sjednicama Naučno-nastavničkog veća, a problem na nivou Univerziteta predmet su rasprave na Rektorskom kolegijumu (prilog u dostavljenoj dokumentaciji 1.a.3, str. 29).

Studentima UDG-a obezbijeđeno je okruženje za učenje, prilagođeno inovativnim i savremenim tokovima učenja (biblioteke, računarske sale, razne laboratorije, sportski tereni, teretana, praksa u eminentnim kompanijama, razmjena studenata, mentorska podrška, itd.).

Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
g. Programi se redovno pregledaju i revidiraju, u šta su uključeni studenti i druge zainteresovane strane.	Ispunjeno	Eliminacioni
<p><i>Komentar</i></p> <p>Učešće studenata u procesu kontinuiranog praćenja i periodičnog revidiranja programa je evidentno kroz njihovo aktivno učešće i doprinos u okviru Sistema za obezbjeđenje kvaliteta, preko predstavnika studenata u Naučno-nastavničkom vijeću Fakulteta (a shodno Statutu). Učešće drugih zainteresovanih strana je obezbijeđeno kroz aktivnu komunikaciju predmetnih nastavnika i saradnika sa predstavnicima biznis zajednice u određenoj oblasti, eksperte iz prakse koji aktivno učestvuju u realizaciji nastave i istraživanja, ali su i učesnici rasprava na Okruglim stolovima, Tribinama, Cetinjskim diskusijama . Pored toga, Savjet za razvoj UDG-a na svojim sjednicama može da da preporuke u pogledu revidiranja i unapređenja nastave na pojedinim jedinicama UDG-a. Razlog za iniciranje promjena i revidiranja nastavnih planova i programa mogu biti i rezultati anketa za poslodavce i ankete svršenih studenata, odnosno rezultati koji postižu zaposleni studenti Fakulteta u profesionalnom angažmanu i stepen zadovoljstva poslodavaca njihovim radom.</p>		
Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
h. Prikupljene informacije se analiziraju, a program se prilagođava kako bi se osigurala njegova savremenost.	Ispunjeno	Eliminacioni
<p><i>Komentar</i></p> <p>Kao što je istaknuto u prethodnom obrazloženju, koje se odnosi na poštovanje standarda 9 kroz kontinuirano praćenje i periodično revidiranje programa, osnov za revidiranje u cilju osavremenjavanja nastavnih programa je prikupljanje informacija kroz Novi sistem za obezbjeđenje kvaliteta i njihovoj analizi koja je predmet rasprave na sjednicama Naučno-nastavničkog vijeća, Rektorskog kolegijuma, Senata, Savjeta za razvoj UDG-a, zajedničkim godišnjim sastancima svih zaposlenih na UDG posvećenim unapređenju nastavnog i istraživačkog procesa (Cetinjske diskusije), Okruglim stolovima, Tribinama, itd.</p>		
Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
i. Objavljuju se revidirane specifikacije programa.	Ispunjeno	Eliminacioni
<p><i>Komentar</i></p> <p>Promjene u strukturi nastavnog plana i nastavnih programa koje mogu biti inicirane od strane nastavnika, saradnika, studenata, spoljnih zainteresovanih strana, partnera itd. se objavljuju javno prije početka implementacije. Informacije o strukturi nastavnih programa su javno dostupne na web stranicama Fakulteta (https://www.udg.edu.me/fu/osnovne/predmeti/), a informacije o nastavnim programima na pojedinim disciplinama na individualnim web portalima pojedinih disciplina (dostupnim studentima, nastavnicima i saradnicima nakon logovanja na web portal). Ove izmjene se kreću u okvirima limita dozvoljenih Zakonom o visokom obrazovanju (do 30 ECTS kredita shodno članu 43 Zakona o visokom obrazovanju), i relevantnim aktima fakulteta i Univerziteta, a verifikuju se kroz periodične eksterne evaluacije i reakreditacije fakulteta.</p>		
<p>Preporuke u vezi unapređenja standarda</p> <p>1. U proces praćenja i revidiranja studijskih programa, posebno u svjetlu najnovijih istraživanja u konkretnim predmetima koji pripadaju studijskim programima radi osiguranja njihove savremenosti, trebalo bi da se uključi i uporedna praksa sa evropskim obrazovnim prostorom.</p>		

STANDARD 10. CIKLIČNO EKSTERNO OBEZBJEĐENJE KVALITETA

<p>Ustanove treba da periodično vrše proces eksternog obezbjeđenja kvaliteta u skladu sa ESG standardima.</p> <p>Smjernice:</p> <p>Eksterno obezbjeđenje kvaliteta u svojim različitim oblicima može potvrditi efikasnost unutrašnjeg obezbjeđenja kvaliteta ustanove, i može služiti kao katalizator poboljšanja i ponuditi ustanovi nove perspektive. Njime se, takođe, obezbjeđuju informacije kako bi se i ustanova i javnost uvjerile u kvalitet aktivnosti ustanove.</p> <p>Ustanove učestvuju u cikličnim postupcima eksternog obezbjeđenja kvaliteta koji u obzir uzimaju, gdje je to relevantno, uslove iz zakonodavnog okvira u kojem funkcionišu. Stoga, u zavisnosti od okvira, eksterno obezbjeđenje kvaliteta može poprimiti različite oblike i može se koncentrisati na različite nivoe organizacije (kao što su program, fakultet ili ustanova).</p> <p>Obezbjeđenje kvaliteta je kontinuiran proces koji se ne završava eksternim povratnim informacijama ili izvještajem ili procesom preduzimanja naknadnih mjera u okviru ustanove. Dakle, ustanove vode računa da se napredak, koji je postignut od posljednje aktivnosti u oblasti eksternog obezbjeđenja kvaliteta, uzima u obzir prilikom priprema za sljedeću aktivnost.</p>		
Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
a. Ustanove vode računa da se napredak koji je postignut od posljednje aktivnosti u oblasti obezbjeđenja kvaliteta uzima u obzir prilikom priprema za sljedeću.	Ispunjeno	Eliminacioni
<p><i>Komentar</i></p> <p>Novi sistem za obezbjeđenje kvaliteta omogućava da se prati napredak određenih aktivnosti u oblasti obezbjeđenja kvaliteta, i da se na bazi tih trendova pripremaju i planiraju dalje aktivnosti usmjerene ka povećanju kvaliteta, ali i njihova usklađenost i doprinos ostvarivanju vizije i strateških ciljeva Fakulteta i Univerziteta.</p>		
Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
b. Ustanova učestvuje u cikličnim postupcima eksternog obezbjeđenja kvaliteta koji u obzir uzimaju, gdje je to relevantno, uslove iz zakonodavnog okvira u kojem funkcionišu.	Ispunjeno	Eliminacioni
<p><i>Komentar</i></p> <p>UDG je prošao kroz nekoliko ciklusa eksterne evaluacije. Svi fakulteti Univerziteta Donja Gorica učestvuju u cikličnim postupcima eksternog obezbjeđenja kvaliteta u skladu sa ESG standardima čime se potvrđuje efikasnost unutrašnjeg obezbjeđenja kvaliteta ustanove i vodi računa da se napredak, koji je postignut u periodu od prethodne aktivnosti u oblasti eksternog obezbjeđenja kvaliteta, uzima u obzir prilikom priprema za sljedeću aktivnost.</p> <p>Svi postupci u okviru godišnje procedure internog obezbjeđenja kvaliteta, kao i u okviru periodičnih ciklusa eksternog obezbjeđenja kvaliteta (reakreditacioni procesi) sprovode se u zakonskim okvirima i u skladu sa Zakonom o visokom obrazovanju i ostalim relevantnim zakonskim i podzakonskim aktima koja uređuju oblast</p>		

visokog obrazovanja i aktivnosti visokoškolskih ustanova u Crnoj Gori, kao i u skladu sa relevantnim Evropskim standardima, procedurama i najboljom praksom (a shodno članu 1, Statuta Fakulteta).

UDG je poštujući ove principe prošao kroz nekoliko ciklusa eksterne evaluacije, kojem je shodno relevantnim pravilima i procedurama svaka fakultetska jedinica i Univerzitet kao cjelina, prošao kroz proces samoevaluacije:

1. Proces nacionalne reakreditacije – 2012. godine
2. Institucionalni program evaluacije Evropske asocijacije univerziteta iz Brisela u okviru tzv. IEP programa (Institutional Evaluation Program) – 2014. godine
3. Follow-up evaluacija Evropske asocijacije univerziteta iz Brisela – april 2018. godine

Proces nacionalne reakreditacije (koji je predmet ovog Zahteva) – decembar 2018. godine

Novi sistem za obezbjeđenje kvaliteta na Univerzitetu Donja Gorica omogućava uspostavljanje efikasnog sistema za sistematizovanje podataka potrebnih za eksterne evaluacije koje su zakonska obaveza pojedinih jedinica i Univerziteta. Ovaj sistem upravo omogućava da se kontinuirano prati napredak određenih aktivnosti u oblasti obezbjeđenja kvaliteta, i da se na bazi tih trendova pripremaju i planiraju dalje aktivnosti usmjerene ka povećanju kvaliteta.

Preporuke u vezi unapređenja standarda

REAKREDITACIONI STAV I PRIJEDLOG

Komisija predlaže Agenciji reakreditacioni stav:

1. Prihvatanje zahtjeva za reakreditaciju za puni reakreditacioni period

Obrazloženje:

Agencija za kontrolu i obezbjeđenje kvaliteta visokog obrazovanja Crne Gore je Odlukom od 31.01.2020. godine imenovala Komisiju za sprovođenje postupka reakreditacije Univerziteta Donja Gorica u sastavu:

1. Prof. dr Jelena Kočović, Ekonomski fakultet Beograd, Univerzitet u Beogradu, predsjednica Komisije,
2. Prof. dr Ljiljana Kaščelan, Ekonomski fakultet, Univerzitet Crne Gore, članica Komisije,
3. Prof. dr Zoran Kalinić, Nezavisni univerzitet Banja Luka, član Komisije,
4. Dr Rajka Đoković, Pravni fakultet, Univerzitet Crne Gore, članica Komisije,
5. Prof. dr Saša Milić, Filozofski fakultetu u Nikši ću, Univerzitet Crne Gore, član Komisije,
6. Prof. dr Darko Lacmanović, Fakultet za turizam, Univerzitet Mediteran, član Komisije,
7. Prof. dr Aleksandra Despotović, Biotehnički fakultet, Univerzitet Crne Gore, članica Komisije,
8. Prof. dr Ivo Čolak, Gradjevinski fakultet, Sveučilište u Mostaru, član Komisije,
9. Prof. dr Miodrag Krkobabić, Visoka škola likovnih i primenjenih umetnosti i strukovnih studija, član Komisije,
10. Spec. Sci Ivan Martinović, Elektrotehnički fakultet, Univerzitet Crne Gore, član Komisije,
11. Prof. dr Mladen Perazić, Privredna Komora, član Komisije.

Komisija je obavila posjetu Univerzitetu Donja Gorica tokom koje su obavljani razgovori sa Rektorom i prorektorima, dekanima fakulteta, prodekanima za nastavu, članovima Komisije za samoevaluaciju, članovima Komisije za pripremu dokumentacije za reakreditaciju, zatim sa administrativnim osobljem, studentima i predstavnicima privrede. Tokom posjete su razjašnjene nedoumice u vezi ocjene ispunjenosti određenih standarda. Na osnovu predate i tražene dopunjene dokumentacije, a poštujući Zakon o visokom obrazovanju Crne Gore, Pravila o postupku reakreditacije i Standarde i smjernice za reakreditaciju propisane od strane Agencije za kontrolu i obezbjeđenje kvaliteta visokog obrazovanja, kao i ostale propise koji regulišu oblast visokog obrazovanja, Komisija je stekla uvid u sve elemente koji su bili neophodni za donošenje reakreditacionog stava o ispunjenosti standarda.

U nastavku teksta dat je reakreditacioni stav sa ocjenom ispunjenosti standarda i napomenama i preporukama za pojedine standarde.

Standard 1 je ispunjen.

Nije bilo napomena.

Preporuke za unapređenje Standarda 1 su:

- Treba imati u vidu članove 16 i 29 Zakona o akademskom integritetu Republike Crne Gore koji predviđaju osnivanje Etičkog odbora u roku od šest mjeseci od stupanja

samog zakona na snagu (stupio na snagu: april 2019. godine) i prestanak rada drugih organa koji su ranije odlučivali o kršenju akademskog integriteta.

- Imajući u vidu da Zakon o akademskom integritetu u značajnoj mjeri upućuje na etička pravila ustanova, potrebno je, zbog efikasnosti, precizirati procedure.
- Potrebno je definisati sankcije za povrede Etičkog kodeksa jer i u tom domenu Zakon o akademskom integritetu upućuje na interne akte ustanove (član 25 Mjere za kršenje akademskog integriteta).
- Dio dobre prakse u sprovođenju etičkog programa ustanove je i neposredno upoznavanje studenata sa Etičkim kodeksom. Jedan od načina je definisanje jasne dužnosti poštovanja Etičkog kodeksa u okviru Ugovora o studiranju (imajući u vidu da je predviđeno poštovanje svih pravila Univerziteta što implicira i poštovanje Kodeksa ali se na taj način povećava njegova vidljivost na mikro nivou).
- Posebno treba odvojiti ulogu otkrivanja i procesuiranja povreda koje su koncentrisane u Anti-korupcionom sudu.
- Predlaže se da se razmotri mogućnost osnivanja Centra za kvalitet, kao jedinstvenog radnog tijela sa nadležnostima u provođenju politike osiguranja kvaliteta i realizacije mjera koje donosi Senat, a u skladu sa strateškim razvojnim dokumentom.
- Kontinuiranim monitoringom obezbjeđivati izvođenje svih aktivnosti u skladu sa zadatim kriterijumima za standard 1.

Standard 2 je ispunjen.

Napomene:

- Na većini studijskih programa fakulteta UDG opšti programski ciljevi su previše uopšteno postavljeni i nisu u skladu sa ishodima učenja.

Preporuke za unapređenje Standarda 2 su:

- Planove studijskih programa i silabuse predmeta treba u narednom periodu uskladiti sa planovima i silabusima uporedivih studijskih programa fakulteta iz Evropskog obrazovnog prostora, a u skladu sa zahtjevima ENQA, budući da Crnoj Gori predstoje aktivnosti za punopravno članstvo u ovoj Evropskoj agenciji za kvalitet u visokom obrazovanju. Ciljeve studijskih programa kao i pojedinačnih predmeta koji pripadaju tim studijskim programima treba u narednom periodu konkretizovati tako da budu jasni i da iz njih proističu navedeni prepoznatljivi ishodi i kompetencije koje stižu studenti u skladu sa nacionalnim okvirom kvalifikacija Crne Gore.
- Neophodno je da ustanova što prije uskladi studijske programe osnovnih studija sa članom 81 stav 8 Zakona o visokom obrazovanju Crne Gore.
- U skladu sa uvođenjem modula na osnovnom studijskom programu, predlaže se pokretanje akreditacije i za nove master studijske programe koji bi prirodno pratili module sa osnovnog studijskog programa.

Standard 3 je ispunjen.

Napomene:

- Ne postoji formalno propisani obrazac za prigovor.
- Ne postoji zvanični akt kojim su definisana pravila o stručnom usavršavanju i ličnom razvoju zaposlenih.

- Ne postoji formalno propisani obrazac za žalbe.

Preporuke za unapređenje Standarda 3 su:

- Donijeti pravilnik o stručnom usavršavanju i ličnom razvoju zaposlenih.
- Donijeti pravilnik o oblicima provjere znanja i ocjenjivanju studenata.
- Propisati formalne obrasce za prigovore i žalbe studenata.
- Kontinuiranim monitoringom obezbjeđivati izvođenje svih aktivnosti u skladu sa zadatim kriterijumima za Standard 3.

Standard 4 je ispunjen.

Nije bilo napomena.

Preporuke za unapređenje Standarda 4 su:

- Potrebno je uvesti odgovarajuće mehanizme za kontrolu kriterijuma za ocjenjivanje studenata jer je prolaznost na nekim ispitima veoma visoka.
- Kontinuiranim monitoringom obezbjeđivati izvođenje svih aktivnosti u skladu sa zadatim kriterijumima za Standard 4.

Standard 5 je ispunjen.

Nije bilo napomena.

Preporuke za unapređenje Standarda 5 su:

- Prilikom izbora nastavnika u zvanja potrebno je striktno poštovati važeće kriterijume propisane od strane Savjeta za visoko obrazovanje Crne Gore, kako bi se obezbijedili transparentni i pravični uslovi zapošljavanja, kao i kvalitet nastavnog i istraživačkog procesa. Takođe, nastavnike koji su završili svoja izborna zvanja u ranijem periodu, a nemaju zadovoljene važeće propisane uslove, treba podsticati odgovarajućim mjerama da ih zadovolje.
- Za predmete koje vode nastavnici iz inostranstava, pored njihovog angažovanja treba obezbijediti da nosioci predmeta budu iz redova stalno zaposlenih nastavnika izabranih u zvanje kako bi se nastavni proces nesmetano odvijao.
- Analizom svih podataka o nastavnicima, recezentska komisija je konstatovala da je potrebno u narednom periodu ažurirati i sistematizovati podatke za nastavnike i saradnike sa pregledom objavljenih radova na internet prezentaciji ustanove.
- Predlaže se uvođenje forme obrasca i sistematizacija vođenja knjige nastavnika sa taksativno navedenim podacima i reprezentativnim referencama.
- Predlaže se donošenje Odluke o periodičnom ažuriranju naučnih kartona nastavnika i saradnika kako bi se lakše pratio rad i zadovoljavanje uslova i kriterija kvaliteta nastavnog osoblja u skladu sa zvanjima.
- Preporučuje se da ustanova radi na podsticanju nastavnika da objavljuju radove na SCI listi.
- Predlaže se osnivanje naučno-istraživačkog centra kao posebne jedinice Univerziteta.

Standard 6 je ispunjen.

Nije bilo napomena i preporuka.

Standard 7 je ispunjen.

Nije bilo napomena i preporuka.

Standard 8 je ispunjen.

Nije bilo napomena.

Preporuke za unapređenje Standarda 8 su:

- Analizom svih podataka o nastavnicima, recezentska komisija je konstatovala da je potrebno u narednom periodu ažurirati i sistematizovati podatke za nastavnike i saradnike sa pregledom objavljenih radova na internet prezentaciji ustanove.

Standard 9 je ispunjen.

Nije bilo napomena.

Preporuke za unapređenje Standarda 9 su:

- U proces praćenja i revidiranja studijskih programa, posebno u svjetlu najnovijih istraživanja u konkretnim predmetima koji pripadaju studijskim programima radi osiguranja njihove savremenosti, trebalo bi da se uključi i uporedna praksa sa evropskim obrazovnim prostorom.

Standard 10 je ispunjen.

Nije bilo napomena i preporuka.

Podgorica, 07.10.2020. godine

KOMISIJA

Prof. dr Jelena Kočović, predsjednica	<u>J. Kočović</u>
Prof. dr Ljiljana Kaščelan, članica	<u>L. Kaščelan</u>
Prof. dr Zoran Kalinić, član	<u>Z. Kalinić</u>
Dr Rajka Đoković, članica	<u>R. Đoković</u>
Prof. dr Saša Milić, član	<u>S. Milić</u>
Prof. dr Darko Lacmanović, član	<u>D. Lacmanović</u>
Prof. dr Aleksandra Despotović, članica	<u>A. Despotović</u>
Prof. dr Ivo Čolak, član	<u>I. Čolak</u>
Prof. dr Miodrag Krkobabić, član	<u>M. Krkobabić</u>
Spec. Sci Ivan Martinović, član	<u>I. Martinović</u>
Prof. dr Mladen Perazić, član	<u>M. Perazić</u>